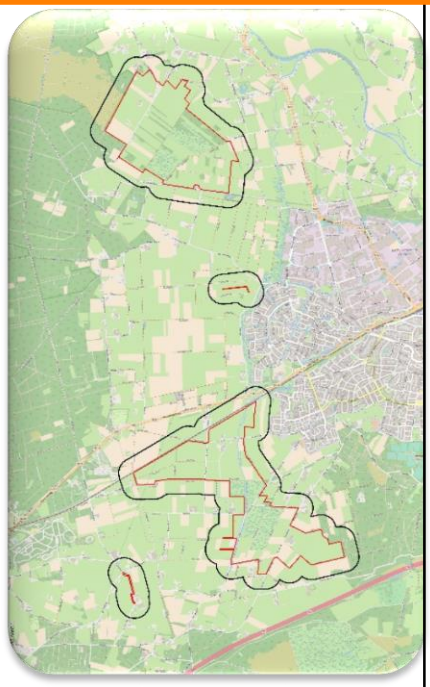
VOORONDERZOEK
Landinrichting Rijssen

Opdrachtgever: **Staatsbosbeheer**
Locatie: Landinrichting Rijssen
Projectnummer: UBW50165452
Kenmerk: 1762099-VO-01
Versie: Definitief / conform WSCS-OCE versie 2016
Datum: 13 oktober 2017

AVG Explosieven Opsporing Nederland

Vestiging Heijen:
De Grens 7 - 6598 DK Heijen
Postbus 160 - 6590 AD Gennep
Tel. : 0485-802010
Fax : 0485-802084
K.v.K. Venlo 12029421

Vestiging Waalwijk:
Professor Asserweg 24 – 5144 NC Waalwijk
Tel. : 0416-700220
oce@avg.eu
www.explosievenopsporing.com

Distributielijst
- AVG Explosieven Opsporing Nederland
- Staatsbosbeheer

Dit document is bestemd voor de opdrachtgever.

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze rapportage mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur. (Artikel 16 Auteurswet 1912). Het is de opdrachtgever toegestaan voor intern gebruik kopieën te maken zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

Voor informatie, vragen of suggesties:
AVG Explosieven Opsporing Nederland
De Grens 7
6598 DK Heijen
Tel.: 0485-802020
Fax: 0485-802084
Website: www.explosievenopsporing.com / www.uxo.eu
E-mail: oce@avg.eu

Opdrachtgever	Staatsbosbeheer
Rapport	1762099-VO-01
Naam	Landinrichting Rijssen
Versie	Definitief / conform WSCS-OCE versie 2016
Datum	13 oktober 2017
Vrijgegeven door:	Menno Abee (afdelingshoofd OCE)
Paraaf:	
Opgesteld door:	Wouter van den Brandhof MA (historicus)
Paraaf:	

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 5
1.1 AANLEIDING 5
1.2 PROBLEEMSTELLING 5
1.3 DOELSTELLING 5
1.4 ONDERZOEKSGEBIED 5
1.5 ONDERZOEKSMETHODE 7
1.5.1 Algemeen 7
1.5.2 Inventarisatie bronnenmateriaal 7
1.5.3 Beoordeling bronnenmateriaal 8
1.5.4 Verantwoording 8
1.5.5 Leeswijzer 8

2 INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL 9
2.1 EERDER UITGEVOERDE ONDERZOEKEN 9
2.1.1 Rapportages archief AVG 9
2.1.2 Derden 10
2.2 LITERATUUR 11
2.2.1 Meidagen 1940 11
2.2.2 Luchtoorlog 1940-1945 12
2.2.3 Verzetsactiviteiten en bevrijding 1945 18
2.2.4 (Naoorlogse) CE ruimingen 20
2.3 COLLECTIE STAFKAARTEN TOPOGRAFISCHE DIENST KADASTER TE ZWOLLE 20
2.3.1 Geallieerde stafkaarten 20
2.3.2 Duitse stafkaart 22
2.5 GEMEENTEARCHIEVEN 29
2.5.1 Luchtbeschermingsdienst, aangetroffen/geruimde CE en oorlogsschade 30
2.6 NIEUWSBERICHTEN 34
2.6.1 AVG bedrijfsarchief, internet en Koninklijke Bibliotheek 34
2.7 EXPLOSIEVEN OPRUIMINGS DIENST DEFENSIE (EODD) 35
2.7.1 Collectie ruimrapporten 35
2.8 COLLECTIE MIJNENKAARTEN 36
2.9 NEDERLANDS INSTITUUT VOOR MILITAIRE HISTORIE (NIMH) 36
2.9.1 Collectie Duitse verdedigingswerken 36
2.10 PROVINCIAAL ARCHIEF / MILITAIR GEZAG 37
2.10.1 Militair Gezag 37
2.11 NATIONAAL ARCHIEF 38
2.11.1 Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen 38
2.12 SEMI STATISCHE ARCHIEFDIENSTEN MINISTERIE VAN DEFENSIE (SSA) 39

2.12.1 Archief Mijn- en Munitie Opruimings Dienst (MMOD) 1945-1947 40
2.13 Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) 40
2.13.1 Collecties Departement van Justitie en Generalkommissariat für das Sicherheitswesen 40
2.13.2 Beeldbank Tweede Wereldoorlog 41
2.14 Oorlog in blik 42
2.15 The National Archives Londen 42

3 CHRONOLOGIE RELEVANTE GEBEURTENISSEN 44
3.1 Inleiding en chronologietabel 44

4 BEOORDELING BRONNENMATERIAAL 58
4.1 Indicatie van explosieven in het analysegebied 58
4.2 Leemten in kennis bronnenmateriaal 58
4.3 Soort en verschijningsvorm van explosieven 59
4.3.1 Tactische luchtaanvallen 59
4.4 Aantal mogelijk aan te treffen explosieven 59
4.5 Horizontale en verticale begrenzing verdacht gebied 59
4.5.1 Verdachte locaties tactische luchtaanvallen 59

5 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN 61
5.1 Conclusie 61
5.2 Advies vervolgtraject 61
5.2.1 Verkleinen CE verdachte gebieden 61
5.2.2 Opsporing CE 61

6 BIJLAGEN 63
6.1 Bronnenlijst 63
6.1.1 Archieven en overige instanties 63
6.1.2 Literatuur 63
6.1.3 Websites 64
6.1.4 Overig 64
6.2 Certificaat WSCS-OCE 65
6.3 Richtlijnen WSCS-OCE afbakening verdachte gebieden 66
6.4 Presentatiekaart verzamelde historische feiten 69
6.5 CE-bodembelastingkaart 71

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

AVG Explosieven Opsporing Nederland (hierna: AVG) heeft in opdracht van Staatsbosbeheer een vooronderzoek naar de aanwezigheid van conventionele explosieven (hierna: CE) uitgevoerd in kader van het project landinrichting Rijssen (zie afbeelding 1). Hier worden in de toekomst diverse bodemingrepen uitgevoerd in kader van het Natura 2000 project.

1.2 Probleemstelling

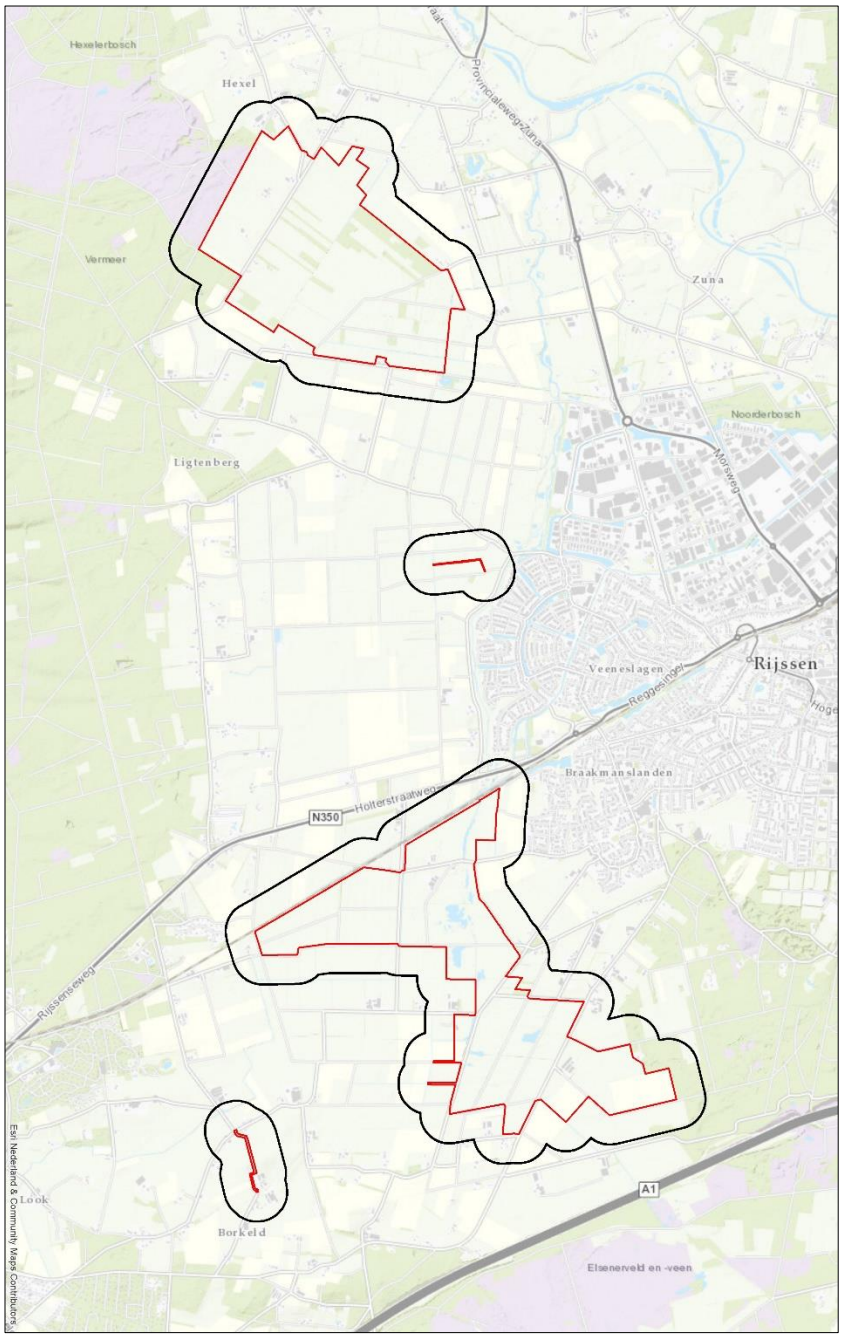
Er kunnen als gevolg van gevechtshandelingen CE in het onderzoeksgebied zijn achtergebleven. Er ontstaat bij het spontaan aantreffen en beroeren van CE uit de Tweede Wereldoorlog mogelijk een verhoogd veiligheidsrisico. Onbedoelde detonaties kunnen bij de uitvoering van werkzaamheden in het ergste geval leiden tot dodelijk letsel en zware schade aan materieel en omgeving. Spontane CE vondsten kunnen resulteren in meerwerkkosten door stagnatie van de uitvoeringswerkzaamheden.

1.3 Doelstelling

Het doel van het vooronderzoek is om aan de hand van een breed scala aan historisch feitenmateriaal een zo genuanceerd mogelijk beeld met betrekking tot het onderzoeksgebied in de Tweede Wereldoorlog te verkrijgen. Aan de hand van deze gegevens wordt een antwoord gegeven op de vraag of en zo ja in welke delen van het onderzoeksgebied er sprake is van een verhoogd risico op het aantreffen van CE. Er wordt daarnaast ingegaan op de te verwachten soort(en) CE, de verschijningsvorm en de mogelijke hoeveelheid. Het onderzoek resulteert in een horizontale en verticale afbakening van het verdachte gebied door middel van GIS kaartmateriaal en het advies om de werkzaamheden onder reguliere omstandigheden uit te voeren, of om vervolgstappen te zetten in de vorm van bijvoorbeeld een (projectgebonden) risicoanalyse of direct een detectieonderzoek.

1.4 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ligt bij Rijssen en Holten in de gemeenten Hellendoorn, Rijssen-Holten en Wierden. AVG maakt een onderscheid tussen het onderzoeksgebied en het analysegebied. Het analysegebied betreft het onderzoeksgebied inclusief een buffer van 181 meter. Alle oorlogshandelingen binnen het analysegebied worden in dit vooronderzoek beoordeeld. Bij een duikbombardement met afwerpmunitie op een ‘pin point target’ wordt het CE verdachte gebied bepaald door een afstand van 181 meter gemeten vanuit het hart van het doel als zijnde CE verdacht te verklaren. Een dergelijke gevechtshandeling binnen de grenzen van het analysegebied leidt automatisch tot één of meerdere CE verdachte gebieden in het onderzoeksgebied.

Afb.1: huidige situatie. Onderzoeksgebied: rood omlijnd.
Analysegebied: zwart omlijnd.

1.5 Onderzoeksmethode

1.5.1 Algemeen

Bij het vooronderzoek worden literatuur en historische bronnen verzameld en gestructureerd geordend. Het eindresultaat is een rapportage met een bijbehorende CE-bodembelastingkaart. Het vooronderzoek dient conform de WSCS-OCE te worden uitgevoerd.[1]

1.5.2 Inventarisatie bronnenmateriaal

Het bronnenonderzoek vindt plaats op basis van een inventarisatie van:
- Gebeurtenissen die hebben geleid tot de mogelijke aanwezigheid van CE (indicaties);
- Gebeurtenissen die hebben geleid tot de verwijdering van CE (contra-indicaties).

Wij hebben de volgende archieven en collecties wel/niet geraadpleegd:

VERPLICHTE BRONNEN			
Bron	**Korte omschrijving**	**Geraadpleegd**	**Hoofdstuk**
Literatuur	O.a. En nooit was het stil…	Ja	2.2
Gemeentearchieven (voormalige) gemeenten Hellendoorn, Wierden, Rijssen en Holten	Vermeldingen oorlogshandelingen	Ja	2.5
Provinciaal archief / Historisch Centrum Overijssel te Zwolle	Vermeldingen oorlogshandelingen	Ja	2.10
Explosieven Opruimings Dienst Defensie	Geruimde explosieven (mora's/wo's), mijnenkaarten	Ja	2.7
Luchtfotocollectie Bibliotheek Universiteit Wageningen	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Ja	2.4
Luchtfotocollectie Topografische Dienst (Kadaster)	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Ja	2.4

NIET-VERPLICHTE BRONNEN			
Bron	**Korte omschrijving**	**Geraadpleegd**	**Hoofdstuk**
Nederlands Instituut voor Militaire Historie	Inlichtingen verzet (575 serie)	Ja	2.9
Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie	Collecties 216k en 077	Ja	2.13
Luchtfotocollectie National Collection of Aerial Photography (NCAP)	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Nee	
The National Archives (Londen)	2nd TAF Daily Logs	Ja	2.15
Bundesarchiv-Militärarchiv	Duitse 88e legerkorps	Nee	
The National Archives and Records Administration (Washington)	Gegevens 8th Air Force, 9th Air Force, verschillende airborne divisions, 104th US infantry division	Nee	
Getuigen	Getuigenverslagen uit de eerste hand	Nee	
Semi Statisch Archief (SSA) Rijswijk	Mijn- en Munitie Opruimingsdienst	Ja	2.12
Nationaal Archief te Den Haag	Inspectie Bescherming Bevolking tegen luchtaanvallen	Ja	2.11

IN DE WSCS-OCE NIET GENOEMDE BRONNEN			
Bron	**Korte omschrijving**	**Geraadpleegd**	**Hoofdstuk**
Bedrijfsarchief AVG	Gegevens uit binnen- en buitenlandse archieven	Ja	2.1, 2.6
Bedrijfsdatabase AVG	O.a. oude webartikelen	Ja	2.1, 2.6
Koninklijke Bibliotheek	Oude krantenberichten	Ja	2.6
Luchtfotocollectie Luftbilddatenbank	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Ja	2.4
Centre Historique des Archives à Vincennes	Franse gevechtsverslagen	Nee	
The National Archives Ottawa	Canadese gevechtsverslagen	Nee	
Locatiedeskundige	Expert op het gebied van lokale historie	Nee	

[1] Werkveldspecifiek certificatieschema voor het systeemcertificaat 'Opsporen CE'

IN DE WSCS-OCE NIET GENOEMDE BRONNEN			
Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Heemkundekringen / historische kringen	Plaatselijke archieven	Nee	
Kadaster Zwolle	Collectie Stafkaarten Topografische Dienst Kadaster te Zwolle	Ja	2.3

De aanvullende bron National Collection of Aerial Photography (NCAP) is niet geraadpleegd, omdat de wel door AVG geraadpleegde instelling Luftbilddatenbank o.a. gebruikmaakt van luchtfoto's van dit luchtfotoarchief. AVG beschikt niet over adresgegevens van relevante getuigen / relevante toegangsnummers/inventarisnummers uit de archieven Bundesarchiv-Militärarchiv en The National Archives and Records Administration (Washington).

1.5.3 Beoordeling bronnenmateriaal

In deze fase van het vooronderzoek worden de indicaties en contra-indicaties uit het bronnenonderzoek beoordeeld. Op basis van deze gegevens wordt gemotiveerd vastgesteld of er sprake is van een op CE verdacht gebied. Indien er sprake is van een verdacht gebied, dan wordt tevens bepaald: de (sub)soort, de mogelijke aantallen en de verschijningsvorm van de vermoedelijk aanwezige CE, alsmede de horizontale en verticale afbakening van het verdachte gebied (indien mogelijk).

Bij de beoordeling van het bronnenmateriaal is gebruikgemaakt van het geografisch informatie systeem (GIS). De indicaties en contra-indicaties zijn vertaald naar een locatie in het RD-coördinatenstelsel en verwerkt in GIS. De GIS dataset wordt mede gebruikt om te beoordelen of het onderzoeksgebied, of delen daarvan, verdacht is op de mogelijke aanwezigheid van CE.

1.5.4 Verantwoording

Het vooronderzoek is tot stand gekomen dankzij de volgende personen:
- Dhr. W. van den Brandhof MA (historicus/coördinator vooronderzoeken): opstellen van het vooronderzoek
- Dhr. P. Gieben (information manager): GIS kaartmateriaal
- Dhr. M.A. Abee (afdelingshoofd OCE): interne beoordeling opzet en inhoud rapportage
- Dhr. J.W.J. de Beer (manager OCE): interne beoordeling opzet en inhoud rapportage

1.5.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat de resultaten van het literatuur- en archiefonderzoek.

In hoofdstuk 3 zijn de relevante indicaties en contra-indicaties chronologisch in een lijst van gebeurtenissen geordend. In dit hoofdstuk is tevens bepaald of de lijst met gebeurtenissen voldoende indicaties bevat voor de mogelijke aanwezigheid van CE ter plaatse van de onderzoekslocatie.

Hoofdstuk 4 is het resultaat van de beoordeling van bronnenmateriaal. De bij hoofdstuk 4 behorende CE-bodembelastingkaart is opgenomen in bijlage 6.5.

Conclusies en aanbevelingen komen aan de orde in hoofdstuk 5.

2 INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL

2.1 Eerder uitgevoerde onderzoeken

2.1.1 Rapportages archief AVG

In deze paragraaf worden de vooronderzoeken besproken die in het AVG bedrijfsarchief aanwezig zijn, alsmede de onderzoeksresultaten.

Gemeente Hellendoorn:

- AVG Geoconsult Heijen BV, Project Landinrichting Rijssen. Gemeente Rijssen-Holten, Nijverdal en Wierden. Een vooronderzoek naar de aanwezigheid van Conventionele Explosieven d.d. 28 september 2012. Kenmerk 1262055-PI
- AVG Explosieven Opsporing Nederland, Vooronderzoek GNIPA 1505 Nijverdal d.d. 3 maart 2017. Kenmerk: 1662179-VO-01

Gemeente Rijssen-Holten:

Dit vooronderzoek is een update en tevens uitbreiding van de volgende rapportage:

- AVG Geoconsult Heijen BV, Project Landinrichting Rijssen gemeente Rijssen-Holten. Een concept vooronderzoek naar de aanwezigheid van Conventionele Explosieven d.d. 23 augustus 2012. Kenmerk: 1262055-PI

Medewerkers van AVG hebben tevens de volgende rapportages met betrekking tot het grondgebied van de gemeente Rijssen-Holten opgesteld:

- AVG Explosieven Opsporing Nederland, Projectgebonden Risicoanalyse Rijssen-Middelveen-Overtoom d.d. 2 oktober 2012. Projectnummer: 1262055
- AVG Explosieven Opsporing Nederland, Proces-Verbaal van Oplevering CE onderzoek landinrichting Rijssen d.d. 11 april 2013. Documentcode: 1356011-PVO-01
- AVG Explosieven Opsporing Nederland, Vooronderzoek R-FI0003 - Stationsgebied Rijssen d.d. 16 mei 2017. Kenmerk: 1662100-VO-02
- AVG Explosieven Opsporing Nederland, Vooronderzoek PGO Veluwe (ROZ-157) d.d. 5 juli 2017. Kenmerk: 1662183-VO-01-ROZ-157

De aangetroffen relevante informatie is in het hierop volgende overzicht, alsmede in hoofdstuk 2.2. verwerkt. Dit geldt ook voor de contra-indicaties betreffende de van CE vrijgegeven gebieden die in de feitenkaart zijn verwerkt.[2]

Datum	Gebeurtenis (bron: AVG Explosieven Opsporing Nederland, Proces-Verbaal van Oplevering CE onderzoek landinrichting Rijssen d.d. 11 april 2013. Documentcode: 1356011-PVO-01)	Relevant	Motivatie
9 april 2013	Door AVG veiliggesteld: 3 brisant pantsergranaten van 20 mm, 2 brisantgranaten van 20 mm, zonder ontsteker	Ja	Deze CE zijn in het analysegebied geruimd

[2] Het betreft behalve de vrijgave van AVG d.d. 2013 en tevens de vrijgaven zoals genoemd in de twee volgende rapporten van Leemans: detectieonderzoek Buurtschap De Borkelt, S2006.073 d.d. februari 2007 en detectieonderzoek locatie Keizersdijk d.d. oktober 2006.

Gemeente Wierden:

- AVG Geoconsult Heijen BV, Project Landinrichting Rijssen. Gemeente Rijssen-Holten, Nijverdal en Wierden. Een vooronderzoek naar de aanwezigheid van Conventionele Explosieven d.d. 28 september 2012. Kenmerk 1262055-PI
- AVG Geoconsult Heijen BV, Projectgebonden Risico Analyse Rijssen-Middelveen Overtoom d.d. 2 oktober 2012. Kenmerk 1262055
- AVG Explosieven Opsporing Nederland, Vooronderzoek Enter-Deldenerbroek d.d. 23 mei 2014. Kenmerk 1462021-VO-01
- AVG Explosieven Opsporing Nederland, Vooronderzoek N377 Lichtmis-Slagharen d.d. 27 juni 2013. Kenmerk 1362011-VO-02
- AVG Explosieven Opsporing Nederland, Vooronderzoek N340-N48 Zwolle-Ommen d.d. 3 april 2015. Kenmerk 1362050-VO-06
- AVG Explosieven Opsporing Nederland, Vooronderzoek EHS Vecht Dalfsen en de Meene d.d. 30 juni 2015. Kenmerk 1462089-VO-02

2.1.2 Derden

In deze paragraaf worden de vooronderzoeken besproken die in het AVG bedrijfsarchief aanwezig zijn, alsmede de onderzoeksresultaten.

Gemeente Hellendoorn:

- EOD, Rapport van vooronderzoek Combiplan Nijverdal d.d. 18 december 2003. Werkorder EOD: 20031778
- Leemans, Eind rapportage detectie onderzoek conventionele explosieven combiplan Nijverdal RW-35 d.d. 15 april 2005. Projectnummer S2005.004

Gemeente Rijssen-Holten:

Er zijn in het AVG bedrijfsarchief meerdere door civiele explosieven opruimingsbedrijven in de gemeente Rijssen-Holten uitgevoerde vooronderzoeken aanwezig. Het betreft de volgende rapportages:

- EOCKL, Vooronderzoek locatie Bouwland Beusebergerweg 60 te Holten d.d. 15 februari 2000. Werkordernummer: 20000156
- Risk Management Group, Multitemporele luchtfoto-uitwerking van een gedeelde van de gemeente Rijssen-Holten d.d. januari 2004. Geen kenmerk
- T&A Survey, Historisch vooronderzoek naar de aanwezigheid van conventionele explosieven ter plaatse van het project landinrichting Rijssen en Enter. Gemeenten Rijssen-Holten en Wierden d.d. 5 september 2012. Projectnummer 0712GPR3202

Gemeente Wierden:

- EOCKL, Vooronderzoek locatie Rijksweg 35, wegvak Wierden-Almelo d.d. 8 augustus 2003. Kenmerk: 547/2003.004. UO-nummer: 20030987.
- HaskoningDHV Nederland BV, Quickscan NGE EHS Dalfsen en de Meene d.d. 19 november 2014. Projectnummer IS-DE20140487
- Bombs Away/Armaex, Vooronderzoek. Conventionele Explosieven. Grensmeander De Haandrik Gem. Hardenberg d.d. 26 september 2014. Projectnummer 2014148
- T&A Survey, Historisch vooronderzoek naar de aanwezigheid van niet gesprongen conventionele explosieven ter plaatse van spoortracé Deventer-Wierden, d.d. 31 juli 2012. Kenmerk: ROZ-157

Deze vooronderzoeken zijn geanalyseerd. De aangetroffen relevante vermeldingen zijn in de onderstaande tabel verwerkt:

Datum	Gebeurtenis (bron: T&A Survey, Historisch vooronderzoek naar de aanwezigheid van niet gesprongen conventionele explosieven ter plaatse van spoortracé Deventer-Wierden, d.d. 31 juli 2012, ROZ-157)	Relevant	Motivatie
22 september 1944	Markeringsnummer 15. Holten. 'Beschieting van de munitietrein, bij de Telgendijk van de gemeente Holten.' Trein stond in brand. Dhr. Kramer door de Duitse troepen van huis gehaald om mee te helpen de brandende wagons te ontkoppelen (p.9)	Ja	De spoorlijn ter hoogte van de Telgendijk loopt door het analysegebied

Een zoekslag naar vooronderzoeken op het internet heeft geen relevante informatie en/of aanvullingen op de in het bedrijfsarchief van AVG aanwezige vooronderzoeken opgeleverd.

2.2 Literatuur

2.2.1 Meidagen 1940

Beknopt algemeen historisch kader:
Het Zesde en het Achttiende Duitse leger vielen op 10 mei 1940 Nederland binnen in kader van het door Hitler bevolen Fall Gelb. Het Zesde Leger trok door het zuidelijk deel van Nederland richting het Albertkanaal. De hoofdaanval van het Achttiende Leger was gericht op de Moerdijkbruggen die door Duitse parachutisten waren veroverd. De Moerdijkbruggen waren de toegangspoort naar Vesting Holland waar het Nederlandse opperbevel, koningin Wilhelmina en de regering zetelden.

Nederland was van groot belang voor de Luftwaffe (de Duitse luchtmacht). De vliegvelden zouden worden gebruikt voor de strijd tegen Groot-Brittannië en tegelijkertijd kon het Ruhrgebied alleen afdoende worden beschermd tegen vijandelijke luchtaanvallen wanneer er Nederlands grondgebied aan het Derde Rijk was toegevoegd.

Het analysegebied in de meidagen van 1940:
In de hieronder weergegeven tabellen zijn vermeldingen over de meidagen van 1940 opgenomen.

Gemeente Hellendoorn:

Datum	Gebeurtenis (bron: F.J. Molenaar, De Luchtverdediging in de meidagen 1940. Deel I en deel II)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot buurtschap Hexel aangetroffen.[3]	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: V.E. Nierstrasz (red.), De operatiën van het veldleger en het oostfront van de vesting Holland, mei 1940)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Hexel aangetroffen.	--	--

[3] Er is specifiek gezocht op plaatsen / buurtschappen in en nabij het analysegebied. 'Buurtschap Hexel' is een voorbeeld van een dergelijke buurtschap verwijzing.

Datum	Gebeurtenis (bron: H. Wonink, Stille getuigen 1940-1945)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Hexel aangetroffen.	--	--

Gemeente Rijssen-Holten:

Datum	Gebeurtenis (bron: F.J. Molenaar, De Luchtverdediging in de meidagen 1940. Deel I en deel II)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Ligtenberg, Rijssen en Holten aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: V.E. Nierstrasz (red.), De operatiën van het veldleger en het oostfront van de vesting Holland, mei 1940)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Ligtenberg, Rijssen en Holten aangetroffen.	--	--

Gemeente Wierden:

Datum	Gebeurtenis (bron: F.J. Molenaar, De Luchtverdediging in de meidagen 1940. Deel I en deel II)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Zuna aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: V.E. Nierstrasz (red.), De operatiën van het veldleger en het oostfront van de vesting Holland, mei 1940)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Zuna aangetroffen.	--	--

2.2.2 Luchtoorlog 1940-1945

In de hieronder weergegeven tabellen staan vermeldingen die betrekking hebben op de luchtoorlog in de periode 1940-1945 in de gemeenten Hellendoorn, Rijssen-Holten en Wierden.

Gemeente Hellendoorn:

Datum	Gebeurtenis (bron: T. Eversteijn Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945) [4]	Relevant	Motivatie
1940-1945	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Hexel aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: G.J. Zwanenburg, En nooit was het stil…Deel 1& 2)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Hexel aangetroffen.	--	--

[4] AVG weet uit ervaring dat niet alle vermeldingen van T. Eversteijn betrouwbaar zijn. Derhalve moet deze bron altijd in combinatie met andere bronnen (ter verificatie van de genoemde gebeurtenissen) worden gebruikt.

Datum	Gebeurtenis (bron: SGLO crashregister, web-editie)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Hexel aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: www.vergeltungswaffen.nl)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Hexel aangetroffen.	--	--

Gemeente Rijssen-Holten:

Datum	Gebeurtenis (bron: T. Eversteijn Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945)	Relevant	Motivatie
7/8 juli 1941	Bombardement met één bom op Holten. Getroffen werd Look.	Nee	Look ligt buiten het analysegebied
8/9 juli 1941	Bombardement met vijf brandbommen op Holten. Getroffen werd Look.	Nee	Look ligt buiten het analysegebied
8 augustus 1941	Bombardement met 5 bommen op Holten. Getroffen werd Look.	Nee	Look ligt buiten het analysegebied
18 augustus 1941	**Bombardement omstreeks 03.30 uur met 75 brandbommen op Rijssen, waarbij de omgeving van de Kalvijnsdijk op de Borkeld werd getroffen.**	**Ja**	**Het analysegebied ligt deels te Borkeld**
27 april 1943	**Bombardement op Rijssen, waarbij Borkeld werd getroffen.**	**Ja**	**Het analysegebied ligt deels te Borkeld**
30 januari 1944	**P-38J Lightning met nummer 42.67646 MC- van het 79th Bomber Squadron van de 20th Bomber Group op Borkveld nabij Holten gecrasht.**	**Ja**	**Het analysegebied ligt deels te Borkeld (Borkveld lijkt een verbastering van Borkelt te zijn)**
30 januari 1944	**P-51B Mustang B7- (nr. 42.75567 van het 374th Fighter Squadron - 361st Fighter Group) verongelukt om 10.30 uur op het terrein van erve Stam op de Borkeld te Rijssen.**	**Ja**	**Het analysegebied ligt deels te Borkeld**
18 oktober 1944	Beschieting op Holten. Getroffen werd te Look een munitietrein.	Nee	Look ligt buiten het analysegebied
24 december 1944	**V-1 neergestort bij de woning van de fam. Vrugteveen "De Panne" op het Borkeld te Holten.**	**Ja**	**Het analysegebied ligt deels te Borkeld**
9 februari 1945	**V-1 neergestort op de woning "De Panne" van de fam. Vrugteveen, Borkeld, Holten.**	**Ja**	**Het analysegebied ligt deels te Borkeld**
24 februari 1945	Typhoon Mk IB PD592 I8-L van het No. 438 RCAF Sabre-toothed Tiger squadron op de Winkelberg in een bosperceel bij de Vianenweg te Borkeld, Holten.	Nee	De Vianenweg ligt buiten het analysegebied
24 februari 1945	**Bombardement op Rijssen, waarbij de omgeving van Van Bekhuis aan de Holterweg (N.B. dit moet de Holterstraatweg betreffen) en de spoorlijn (geen specifieke locatie genoemd) werden getroffen.**	**Ja**	**De Holterweg loopt door het analysegebied**
28 februari 1945	**V-1 neergestort te Holten. Getroffen werd Borkeld**	**Ja**	**Het analysegebied ligt deels te Borkeld**
15 maart 1945	Bombardement op Holten. Getroffen werd te Look omgeving van het Twenhaarsveld.	Nee	Het Twenhaarsveld ligt buiten het analysegebied
6 april 1945	Raketbeschieting door twee Typhoons met twee raketten op Holten. Getroffen werd de Rijssenseweg.	Nee	De Rijssenseweg ligt buiten het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: G.J. Zwanenburg, En nooit was het stil…Deel 1& 2)	Relevant	Motivatie
6 september 1944	NS meldde dat om 14.45 uur tussen Rijssen en Holten trein 316576 is aangevallen, waarbij tien soldaten werden gedood en er 15 gewond raakten (Deel 2, p. 293)	Ja	De spoorlijn tussen Rijssen en Holten loopt door het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: SGLO crashregister, web-editie)	Relevant	Motivatie
30 januari 1944	P-47 D (361FG/374FS) stort omstreeks 11.30 uur neer in Borkeld, Rijssen (SGLO: T3349).	Ja	Het analysegebied ligt deels te Borkeld
4 januari 1945	Spitfire LF.IX, serial TA838, No. 332 Squadron, crash landed near Overtoom 3 km wsw of Rijssen. Hit by flak	Ja	Overtoom en omgeving liggen in het analysegebied
24 februari 1945	Hawker Typhoon (IB PD592) van No. 440. Squadron RAF noodlanding/neergestort bij Borkeld Holten. Neergeschoten door de Flak. F/O J.D. Flintoft overleefde. (T5305)	Nee	Uit Holten in oorlogstijd blijkt dat dit toestel bij de Winkelberg is gecrasht. De Winkelberg ligt buiten het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: www.vergeltungswaffen.nl)	Relevant	Motivatie
24 december 1944	V1 (V0200) neergekomen op de woning van de familie Vrugteveen 'De Panne' op het Borkeld.	Ja	Het analysegebied ligt deels te Borkeld
9 februari 1945	V1 (V0724) neergekomen op de woning 'De Panne' van de familie Vrugteveen op de Borkeld.	Ja	Het analysegebied ligt deels te Borkeld
9 februari 1945	V1 (V0734) neergestort, neergestort bij/op schuur te Borkeld.	Ja	Het analysegebied ligt deels te Borkeld
28 februari 1945	V1169 neergekomen op de Boerderij de Borkeld te Holten. De boerderij brandde geheel uit.	Ja	Het analysegebied ligt deels te Borkeld

Datum	Gebeurtenis (bron: C. Huurman, Het spoorwegbedrijf in oorlogstijd)	Relevant	Motivatie
5 september 1944	Om 12.38 uur wordt personentrein 1836 Hengelo - Amsterdam tussen Rijssen en Holten beschoten. Er zijn geen gewonden. De loc is defect (p.469)	Ja	De spoorlijn tussen Rijssen en Holten loopt door het analysegebied
6 september 1944	Trein nr. 616576 wordt tussen Holten en Rijssen beschoten. De locomotief is defect en de trein in brand gevlogen. (p. 471)	Ja	De spoorlijn tussen Rijssen en Holten loopt door het analysegebied
14 september 1944	Ca. 03.45 uur, baanvak Deventer-Wierden: het afkomende spoor tussen Holten en Rijssen is versperd door een springstoflading. (p. 476)	Ja	De spoorlijn tussen Rijssen en Holten loopt door het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: J. Dannenberg-Kohlwey/ P. Loogman, Ouwr 'n oorlog. Rijssen in de jaren 1940-1945)	Relevant	Motivatie
10 december 1944	Zes jagers duiken op de spoorlijn op de Ligtenberg. De bommen raken door spoorlijn niet, maar komen in de wei terecht. (p. 110)	Nee	De spoorlijn ligt buiten het analysegebied
14 februari 1945	Wagens op Holterstraatweg beschoten (p. 85)	Mogelijk	De Holterstraatweg loopt deels door het analysegebied
24 februari 1945	De spoorlijn in de buurt van Bekhuis aan de Holterweg (N.B. er wordt vermoedelijk op de Holterstraatweg gedoeld) wordt gebombardeerd. (p. 132)	Mogelijk	De Holterstraatweg loopt deels door het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: R. Wolterink, Rijssen en Rijssenaren in de Tweede Wereldoorlog)	Relevant	Motivatie
10 september 1944	Engels vliegtuig wordt neergeschoten in Zuna. (p. 215)	Nee	Zuna ligt buiten het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: R. Wolterink, Rijssen en Rijssenaren in de Tweede Wereldoorlog)	Relevant	Motivatie
24 september 1944	Een munitietrein wordt door Amerikaanse jagers stuk geschoten ter hoogte van de Geskesdijk. (p. 222)	Mogelijk	De Geskensdijk loopt deels door het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: F.J. Luisman, Saksers onder het Duitse juk)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Rijssen aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: H.W. Poorterman, Stampende laarzen – Twente en Salland)	Relevant	Motivatie
11 september 1944	Thunderbolts schoten een trein tussen Wierden en Rijssen en een tussen Rijssen en Holten kapot. (p. 213)	Ja	De spoorlijn tussen Rijssen en Holten loopt door het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: C. Cornelissen, Van grasmat tot Fliegerhorst)	Relevant	Motivatie
13 juni 1941	In een weiland te Zuna, juist onder de gemeente Rijssen, werd een uitgebrande, Engelse parachutefakkel gevonden. (p. 276)	Nee	Zuna ligt buiten het analysegebied
18 augustus 1941	Om 03.30 uur vielen nabij de Kalvijnsdijk, op de Borkeld in Rijssen, ongeveer 75 brandbommen. Eén bom kwam niet tot ontbranding. (p. 277)	Ja	Het analysegebied ligt deels te Borkeld
27 april 1943	Op de Borkeld bij Rijssen kwam een zware vliegtuigbom neer. Er ontstond alleen wat dak- en glasschade. (p. 294)	Ja	Het analysegebied ligt deels te Borkeld
30 januari 1944	Op de Borkeld, bij Rijssen, stortte een P-47 Thunderbolt neer. (p. 323)	Ja	Het analysegebied ligt deels te Borkeld
Eind 1944	V1 startbaan te Rijssen tussen de steenfabriek en het Brekeldveld. (p. 254/255)	Nee	Brekelsveld ligt buiten het analysegebied
4 januari 1945	Om 11.15 uur maakte ter hoogte van de Zanddijk, in de Overtoom bij Rijssen, een Spitfire een geslaagde noodlanding. (p. 365)	Ja	De Zanddijk loopt door het analysegebied
24 februari 1945	Bij Rijssen werd in de buurt van Bekhuis aan de Holterweg (N.B. er wordt vermoedelijk op de Holterstraatweg gedoeld) de spoorlijn gebombardeerd. (p. 381)	Mogelijk	De Holterstraatweg loopt deels door het analysegebied
28 februari 1945	Op de Borkeld ontplofte een V-1, waardoor een boerderij geheel uitbrandde. (p. 382)	Ja	Het analysegebied ligt deels te Borkeld

Datum	Gebeurtenis (bron: M.J.G. Hols, Holten in oorlogstijd)	Relevant	Motivatie
30 januari 1944	Jager onder kerktijd, om ongeveer 11.00 uur op de Borkeld neergestort (p. 157)	Ja	Het analysegebied ligt deels te Borkeld
9 februari 1945	Er kwam een V-1 neer op het huis van de familie Vrugteveen 'De Panne' op de Borkeld. Onder de bewoners viel een gewonde, terwijl twee paarden werden gedood (p. 166)	Ja	Het analysegebied ligt deels te Borkeld
24 februari 1945	Op zaterdagmorgen 24 februari 1945 zette Flying Officer John D. Flintoft van No. 440 Squadron RCAF zijn Typhoon 1B (PD592, I8-L) veilig op de Borkeld aan de grond / Een Canadese vlieger maakte op 24 februari 1945 een noodlanding met deze machine op de Winkelberg voor op de Borkeld (p. 156-157, 245)	Nee	De Winkelberg ligt buiten het analysegebied
Eind februari – begin maart 1945	Omstreeks eind februari, begin maart. Stortte er nogmaals een V-1 op de Borkeld neer, nu ter hoogte van de erven Schoneveld en Schot man. Een Duitse opruimingsploeg was spoedig ter plaatse (p. 166)	Ja	Het analysegebied ligt deels te Borkeld

Gemeente Wierden:

Datum	Gebeurtenis (bron: T. Eversteijn Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945) [5]	Relevant	Motivatie
24 mei 1943	Halifax Mk BII W7926 EY-A van het No. 78 squadron om 01.30 uur op de Provinciale Weg te Zuna bij Wierden neergestort.	Nee	De Provinciale Weg ligt buiten het analysegebied
5 januari 1944	Duits vliegtuig ten oosten van de provincialenweg te Zuna, Rijssen, neergestort	Nee	De Provinciale Weg ligt buiten het analysegebied
23 september 1944	Lancaster Mk VII LL914 WS-U van het No. 9 squadron om 23.30 uur op het terrein van de fam. Mensink aan de Provinciale Weg in de buurtschap Zuna bij Wierden neergestort.	Nee	De Provinciale Weg ligt buiten het analysegebied
13 februari 1945	Bombardement op Rijssen. Getroffen werd de Provinciale Weg te Zuna.	Nee	De Provinciale Weg ligt buiten het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: G.J. Zwanenburg, En nooit was het stil…Deel 1& 2)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Zuna aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: SGLO crashregister, webeditie)	Relevant	Motivatie
23-24 mei 1943	Halifax II, serial JD122, No. 78 Squadron, crashed at Zuna 7 km sw of Wierden	Nee	Er wordt geen specifieke locatie te Zuna genoemd. De relevantie voor het analysegebied kan niet worden bepaald.
23/24 september 1944	Lancaster I, serial LL914, No. 9 Squadron, crashed Smeijersdijk near Zuna municipality Wierden	Nee	De Smeijersdijk ligt buiten het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: www.vergeltungswaffen.nl)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Zuna aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: F. Noltus, Wierden in bezettingstijd)	Relevant	Motivatie
Nacht van 23 op 24 mei 1943	Halifax door de Duitse jagers neergeschoten. Dit toestel kwam neer om 1.30 uur in Zuna (p. 39)	Nee	Er wordt geen specifieke locatie te Zuna genoemd. De relevantie voor het analysegebied kan niet worden bepaald.

Datum	Gebeurtenis (bron: Auteur onbekend, Opdat niet wordt vergeten. Vliegtuigen neergestort in de gemeente Hellendoorn gedurende de Tweede Wereldoorlog)	Relevant	Motivatie
Nacht van 23 op 24 september 1944	Lancaster gecrasht aan de Smeijersdijk in Zuna op het land van de familie Mensink. De Lancaster sloeg met een daverende klap tegen de grond en bleef ongeveer een kwartier fel doorbranden, waarna er een zeer zware explosie volgde met als gevolg kapotte ruiten en pannen van de daken van vrijwel alle boerderijen, schuren en huizen in de wijde omgeving. Een deel van de krater was in maart 1945 als dichtgegooid. Tijdens de berging Tallboy scherven gevonden, restanten van een 500 ponder en van relatief kleine brand- en markeerbommen (p. 59)	Nee	De Smeijersdijk ligt buiten het analysegebied

[5] AVG weet uit ervaring dat niet alle vermeldingen van T. Eversteijn betrouwbaar zijn. Derhalve moet deze bron altijd in combinatie met andere bronnen (ter verificatie van de genoemde gebeurtenissen) worden gebruikt.

Datum	Gebeurtenis (bron: Stichting Historische Kring Wierden, Laatste herinneringen 1940-1945)	Relevant	Motivatie
Geen datum-vermelding	Familie Ter Avest aan de Provinciale Weg 9 te Zuna. Ook nam het oorlogsgebeuren in Zuna in hevigheid toe. Dichtbij het huis kwam een zware bommenwerper neer, die daarna explodeerde (p. 20)	Nee	De Provinciale Weg ligt buiten het analysegebied
24 september 1944	Wij vernemen dat er bij Zuna een vliegtuig neerkwam; Amerikanen of Engelschen. De geweldige knallen zaterdagavond moeten wel daarmee verband houden. Ook het successievelijk ontploffen van zware granaten in de vliegtuigen (p. 115)	Nee	Er wordt geen specifieke locatie genoemd. De relevantie voor het analysegebied kan niet worden bepaald
8 april 1945	Boer H. Schippers uit Zuna met paard en wagen op de Provinciale Weg. Hij was nog maar net van de boerderij vertrokken of daar dook al een Engelse jager naar beneden en beschoot de boerenwagen met voerman Schippers. Een juist passerende rijwielrijder, Jan van Brussel, werd door de kogels geraakt in zijn voet. Bloedend kwam hij uit de schutterspit te voorschijn. Dit gebeurde vlakbij onze ouderlijke woning. Het pannendak werd hierbij ook nog doorzeefd met kogels (p. 22)	Nee	De Provinciale Weg ligt buiten het analysegebied
April 1945	Tijdens de bevrijding van onze buurtschap hadden de Canadezen in allerijl een soort mini-vliegveldje aangelegd, dichtbij het zogenaamde Hogejanskamp. Een veldje waar hun verkenningsvliegtuigjes konden landen (p. 24)	Nee	Geen CE indicatie

Datum	Gebeurtenis (bron: H.W. Poorterman, Stampende laarzen. Op de grens van Twente en Salland)	Relevant	Motivatie
Geen datumvermelding	Ook nam het oorlogsgebeuren tijdens mijn verblijf in Zuna bij Nijverdal in hevigheid toe. Er waren razzia's, er is een grote bommenwerper dicht bij het huis neergekomen en geëxplodeerd (p. 92)	Nee	Er wordt geen specifieke locatie genoemd. De relevantie voor het analysegebied kan niet worden bepaald
Geen datum	Op deze foto, genomen bij het woonhuis van de fam. Schippers aan de Provincialeweg in Zuna, O.a. links de heer van Brussel, die kort tevoren nog door een Engels jachtvliegtuig was beschoten toen hij met paard en wagen reed, hij kreeg daarbij een schot door één van z'n voeten (p. 275)	Nee	Er wordt geen specifieke locatie genoemd. De relevantie voor het analysegebied kan niet worden bepaald
April 1945	Op de Hegejanskamp aan het fietspad Nijverdal-Holten hadden de Canadezen een soort 'mini-airport' aangelegd. een veldje waar hun verkenningsvliegtuigen konden landen (p. 277)	Nee	Geen CE indicatie

2.2.3 Verzetsactiviteiten en bevrijding 1945

Het analysegebied in 1945:
In de hieronder weergegeven tabellen staan vermeldingen die betrekking hebben op verzetsactiviteiten alsmede de periode rond de bevrijding d.d. 1945 in de gemeenten Hellendoorn, Rijssen-Holten en Wierden.

Gemeente Hellendoorn:

Datum	Gebeurtenis (bron: Stichting Historische Kring Wederen, Laatste herinneringen 1940-1945)	Relevant	Motivatie
11 februari 1945	Bij 't Hexel door een van Vrij Nederland een Duitsche Grüne (=Grüne Polizei) neergeschoten en een ander geraakt die later overleed (p. 131)	Nee	Er wordt geen specifieke locatie genoemd. De relevantie voor het analysegebied kan niet worden bepaald

Datum	Gebeurtenis (bron: H.W. Poorterman, Stampende laarzen. Op de grens van Twente en Salland)	Relevant	Motivatie
1945	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Hexel aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: H.W. Poorterman, Van bezetting naar bevrijding)	Relevant	Motivatie
6 april 1945	**Er bevond zich een achttal Duitse tanks op het Hexel en in het Doktersbosch op het grondgebied van de fam. Moquette. Stukken geschut waren onder meer opgesteld in de omgeving van de boerderijen van de families Broeze en Butink in het huidige Groot Lochter, in de Wilhelminastraat en in de omgeving van het Hooge Dijkje (p. 179)**	**Mogelijk**	**Het Hexel ligt deels in het analysegebied**
9 april 1945	Stoottroepen van de Tweede Canadese Infanterie Divisie trokken Nijverdal in de late namiddag vanaf de richting Rijssen en het Hexel binnen (p. 176, 180)	Nee	Het betreft enkel een beschrijving van troepenbewegingen vanuit Hexel richting Nijverdal

Datum	Gebeurtenis (bron: H.W. Poorterman, Thank you Canada)	Relevant	Motivatie
April 1945	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Hexel aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: H.W. Poorterman, Thank you Canada!)	Relevant	Motivatie
April 1945	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Hexel aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: H. Wonink, Stille Getuigen 1940-1945)	Relevant	Motivatie
April 1945	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Hexel aangetroffen.	--	--

Gemeente Rijssen-Holten:

Datum	Gebeurtenis (bron: H. Roest, Overijssel bevrijd)	Relevant	Motivatie
8 april 1945	's Morgens om zes uur trokken de Black Watch (RHR) of Canada en de Régiment de Maisonneuve vanuit Holten naar Rijssen (p. 112)	Nee	Het betreft enkel een beschrijving van troepenbewegingen.

Datum	Gebeurtenis (bron: R. Wolterink, Rijssen en Rijssenaren in de Tweede Wereldoorlog)	Relevant	Motivatie
8 april 1945	Op de Enterstraat tussen Rijssen en Enter is veel militaire actie. De Duitse militairen graven zich in langs de weg en de hele Schapendijk is bezet door Duitse militairen. Deze liggen in schuttersputten en mitrailleurstellingen (p. 265)	Nee	De Enterstraat en de Schapendijk liggen buiten het analysegebied.

Datum	Gebeurtenis (bron: H.W. Poorterman, Stampende laarzen – Twente en Salland)	Relevant	Motivatie
9 april 1945	Canadese soldaten maakten zich gereed voor een beschieting van Nijverdal vanuit de Mors in Rijssen. (p. 268)	Nee	De Mors ligt buiten het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: H. Wonink, Stille getuigen 1940-1945. Tastbare herinneringen aan de oorlogsjaren in Oost Nederland)	Relevant	Motivatie
14 april 1945	De laatste bezetters werden zonder bloedvergieten verdreven uit Rijssen. (p. 148)	Nee	Geen CE indicatie

Datum	Gebeurtenis (bron: G. J.I. Kokhuis, Twente in de Tweede Wereldoorlog)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot het analysegebied aangetroffen (of de beschrijvingen zijn zodanig globaal dat niet bepaald kan worden of er sprake is van het analysegebied).	--	--

Gemeente Wierden:

Datum	Gebeurtenis (bron: Stichting Historische Kring Wederden, 5 april 2005. 60 jaar bevrijding. De strijd om Wierden 5 t/m 9 april 1945)	Relevant	Motivatie
5-9 april 1945	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Zuna aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: Stichting Historische Kring Wederden, Laatste herinneringen 1940-1945)	Relevant	Motivatie
April 1945	Bij de boerderij 't Hoekje in Zuna hadden de Duitsers ook niet stilgezeten en een groot kanon in stelling gebracht (p. 22)	Nee	AVG is niet bekend waar deze boerderij stond. De relevantie voor het analysegebied kan niet worden bepaald
9 april 1945	Buurtschap Zuna door het Fort Garry Horse Regiment en het Regiment de Maisonneuve bevrijd (p; 20)	Nee	Het betreft enkel een beschrijving van de inzet van gevechtseenheden (en geen gevechtshandelingen)

Datum	Gebeurtenis (bron: F. Noltus, Wierden in bezettingstijd)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Geen relevante vermeldingen betreffende de bevrijding van Zuna aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: H.W. Poorterman, Stampende laarzen. Op de grens van Twente en Salland)	Relevant	Motivatie
9 april 1945	De eerste Canadese motorverkenner van het Regiment de Maisonneuve, slechts bewapend met een stengun, is op de Provinciale Weg van Rijssen naar Nijverdal doorgedrongen tot in Zuna (p. 273)	Nee	Geen CE indicatie voor gevechten

2.2.4 (Naoorlogse) CE ruimingen

De vermeldingen in de onderstaande tabellen hebben betrekking op de naoorlogse geschiedenis:

Gemeente Hellendoorn:

Datum	Gebeurtenis (bron: A. Meijers, Achtung Minen – Danger Mines. Het ruimen van landmijnen in Nederland 1940-1947)	Relevant	Motivatie
1940-1947	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Hexel aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: J. van Woensel, Vrij van explosieven. De geschiedenis van het EOCKL en zijn voorgangers 1944-2004)	Relevant	Motivatie
1944-2004	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Hexel aangetroffen.	--	--

Gemeente Rijssen-Holten:

Datum	Gebeurtenis (bron: A. Meijers, Achtung Minen – Danger Mines. Het ruimen van landmijnen in Nederland 1940-1947)	Relevant	Motivatie
1940-1947	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Holten en Rijssen aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: J. van Woensel, Vrij van explosieven. De geschiedenis van het EOCKL en zijn voorgangers 1944-2004)	Relevant	Motivatie
1944-2004	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Holten en Rijssen aangetroffen.	--	--

Gemeente Wierden:

Datum	Gebeurtenis (bron: A. Meijers, Achtung Minen – Danger Mines. Het ruimen van landmijnen in Nederland 1940-1947)	Relevant	Motivatie
1940-1947	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Zuna aangetroffen.	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: J. van Woensel, Vrij van explosieven. De geschiedenis van het EOCKL en zijn voorgangers 1944-2004)	Relevant	Motivatie
1944-2004	Geen relevante vermeldingen met betrekking tot Zuna aangetroffen.	--	--

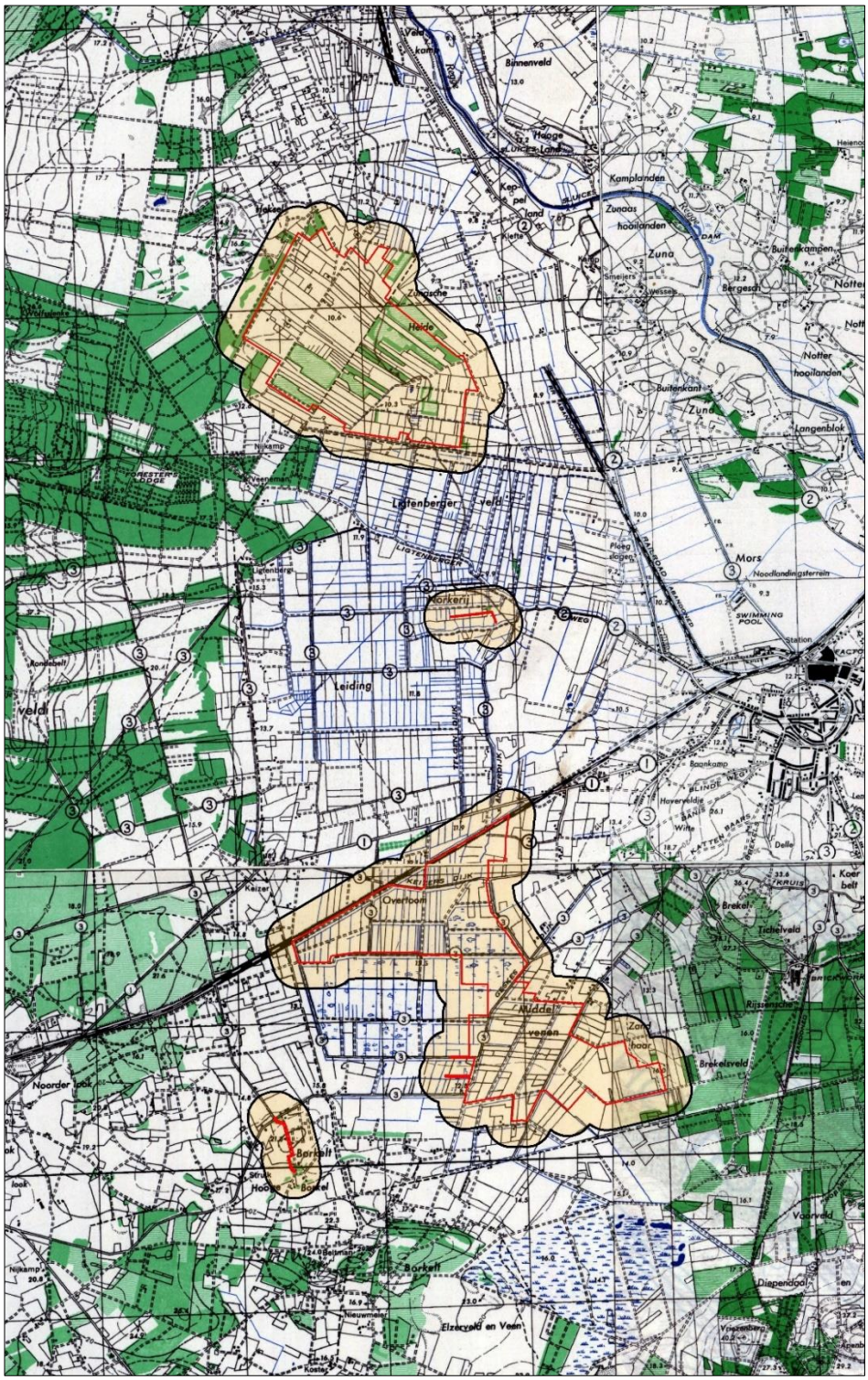
2.3 Collectie stafkaarten Topografische Dienst Kadaster te Zwolle

2.3.1 Geallieerde stafkaarten

Het analysegebied staat op de volgende stafkaarten:

- Nijverdal sheet 3604 (Second Edition d.d. 1944)
- Almelo sheet 3605(Second Edition d.d. 1944)
- Holten sheet 3704 (Second Edition d.d. 1944)
- Goor sheet 3705 (Second Edition d.d. 1944)

Deze stafkaarten zijn opgemaakt volgens het Nord de Guerre coördinatenstelsel en hebben een schaal van 1:25.000. Zij geven een goed beeld van het analysegebied in de Tweede Wereldoorlog. Stafkaarten worden gebruikt om de locaties van geallieerde luchtaanvallen te achterhalen (zie hoofdstuk 2.14).

Afb.2: geallieerde stafkaart van het analysegebied, gepositioneerd door middel van GIS. Onderzoeksgebied: rood omlijnd. Analysegebied: zwart omlijnd / geel gearceerd.

2.3.2 Duitse stafkaart

Er is in het AVG bedrijfsarchief een relevante Duitse stafkaart aanwezig:

- Topografische Karte der Niederlande 1:50.000, Truppenkarte 28 West Almelo (uitgave d.d. 1941).

Deze stafkaart is vergelijkbaar met de exemplaren uit de voorgaande paragraaf en wordt hier derhalve niet afgebeeld.

2.4 Luchtfoto's

2.4.1 Geraadpleegde luchtfoto's

De volgende luchtfotoarchieven zijn geraadpleegd:

- Archief van de Afdeling Speciale Collecties van de Wageningen Universiteitsbibliotheek. Dit archief bevat ruim 94.000 luchtverkenningsfoto's, die zijn gemaakt door de Royal Air Force (RAF) en United States Army Air Forces (USAAF) tijdens de Tweede Wereldoorlog. Er zijn hier relevante luchtfoto's van het analysegebied aanwezig
- Archief van het Kadaster te Zwolle. Dit archief bevat circa 110.000 luchtverkenningsfoto's uit de oorlogsperiode, gemaakt door de RAF en USAAF. Het archief bestaat ook deels uit voor- en naoorlogse luchtfoto's (in 1939 en 1940 zijn bijvoorbeeld de Grebbelinie en de Nieuwe Hollandse Waterlinie in beeld gebracht). Er zijn hier relevante luchtfoto's van het analysegebied aanwezig
- Het archief van de Luftbildatenbank te Estenfeld (Duitsland). De Luftbilddatenbank beschikt over 500.000 eigen luchtfoto's en raadpleegt daarnaast archieven in Nederland, de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Canada. Er zijn hier relevante luchtfoto's van het analysegebied aanwezig.

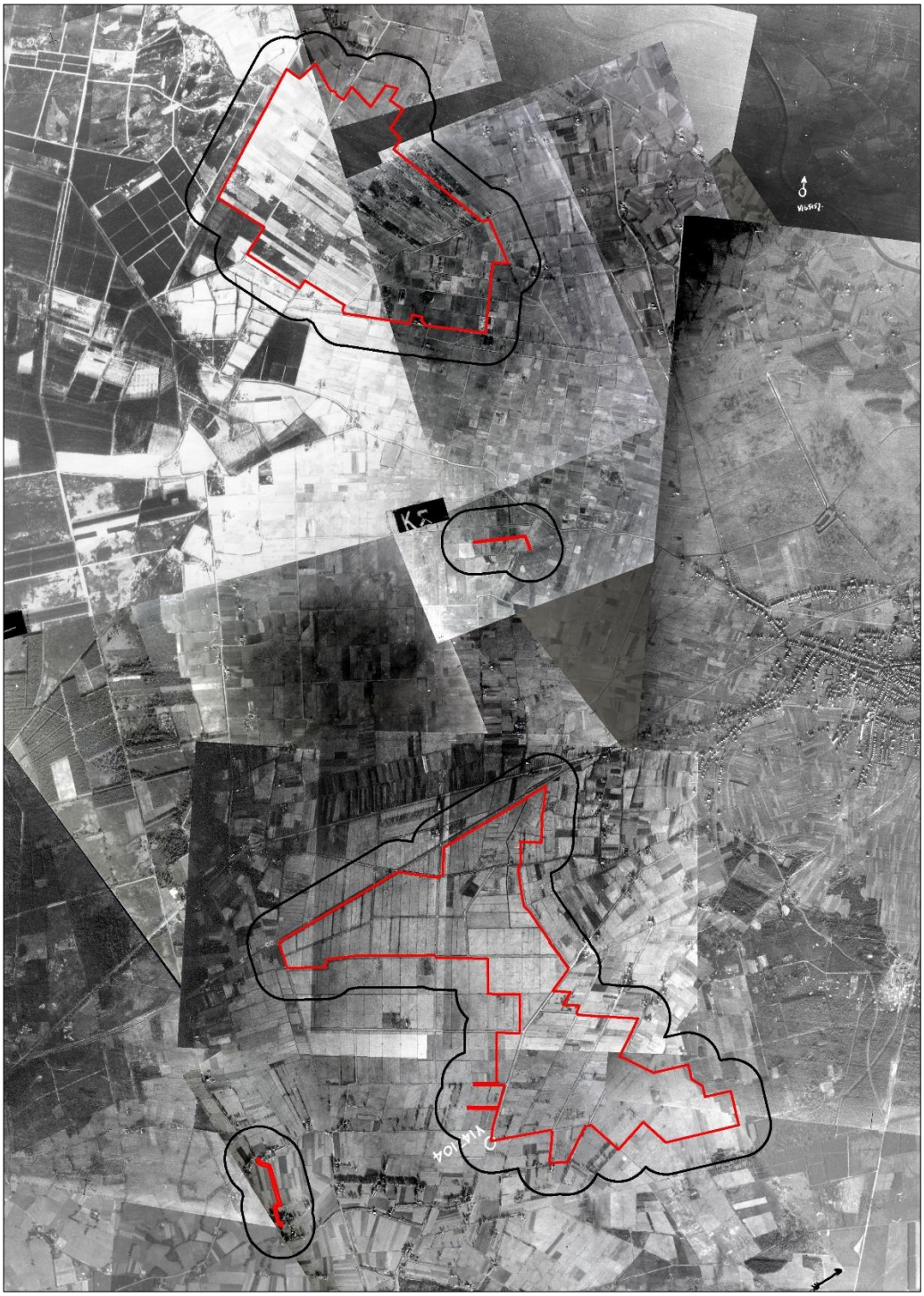
De luchtfoto's zijn als categorie A, B en/of C gekwalificeerd. Dat betekent dat de verkrijgbare luchtfoto's een kleine, een matige of een grote kwalitatieve beperking hebben voor wat betreft de luchtfoto interpretatie.

Op basis van de opgave van beschikbare luchtfoto's is er een selectie gemaakt van exemplaren die afdoende dekking geven van het analysegebied en die qua kwaliteit geschikt zijn voor een luchtfotoanalyse. De in de onderstaande tabel genoemde luchtfoto's zijn verzameld en vervolgens geanalyseerd[1]:

Feit/ Luchtfoto	Datum, in chronologische volgorde	Vlucht	Foto nummer	Omschrijving	Kwaliteit[2]	Collectie[3]	GIS
Luchtfoto	2 oktober 1944	400-1183	3166 3168	Geen bijzonderheden in de analysegebieden waargenomen.	C	NCAP	Ja
Luchtfoto	29 oktober 1944	4-1179	3026 3028	▪ 2 bomkraters noord van spoorlijn t.h.v. hm 22 (FK3)	A	NCAP	Ja
Luchtfoto	6 november 1944	140-1202	3016 3017 4016	▪ 3 nieuwe bomkraters waargenomen in het analysegebied (FK1)	A	UW	Ja
Luchtfoto	6 november 1944	4-1981	3026 3027 3064 3097 4024	Geen nieuwe bijzonderheden in de analysegebieden waargenomen.	A	UW	Ja
Luchtfoto	29 november 1944	16-1430	3034	Geen nieuwe bijzonderheden in de analysegebieden waargenomen.	B	LBDB	Ja
Luchtfoto	25 december 1944	140-1343	3141 3142 3143	▪ 3 nieuwe bomkraters waargenomen, 2 in het analysegebied, 1 in het onderzoeksgebied (FK2)	A/B	Kad	Ja
Luchtfoto	5 januari 1945	140-1373	4039	Geen nieuwe bijzonderheden in de analysegebieden waargenomen.	A	Kad	Ja
Luchtfoto	23 maart 1945	7-077D	7072	Geen nieuwe bijzonderheden in de analysegebieden waargenomen.	C	LBDB	Ja

[1] Civiele schuilgaten zijn buiten beschouwing gelaten.
[2] Geallieerde kwalificatie van fotokwaliteit. A = goed, B = matig, C = slecht.
[3] LBDB = Luftbilddatenbank, NCAP = National Collection of Aerial Photography, Kad = Kadaster, UW = Wageningen

Luchtfoto	9 juni 1945	3G-TUD-S089	5019	Geen nieuwe bijzonderheden in de analysegebieden waargenomen.	B	LBDB	Ja
Luchtfoto	19 juli 1945	369-BS-7029-21	85	Geen nieuwe bijzonderheden in de analysegebieden waargenomen.	B	LBDB	Ja
Luchtfoto	28 augustus 1945	106G-LIB-299	3442 3446	Geen nieuwe bijzonderheden in de analysegebieden waargenomen.	B	LBDB	Ja

Afb.3: luchtfotocollage van het analysegebied. De luchtfoto's zijn allen uit 1944 en 1945 en zijn gepositioneerd door middel van GIS. Rood omlijnd: onderzoeksgebied. Zwart omlijnd: analysegebied.

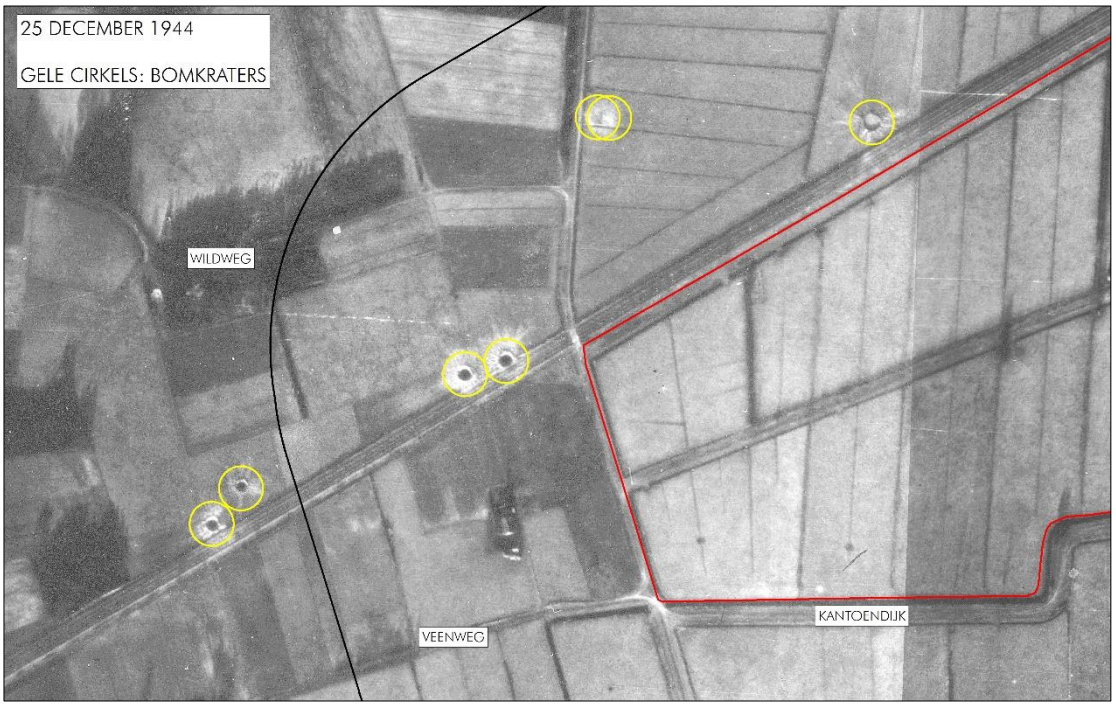
2.4.2 Luchtfoto-interpretatie 1944-1945

Een belangrijk selectiecriterium voor de luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog is de opnamedatum. De voorkeur ging primair uit naar luchtfoto's die zo kort mogelijk na de belangrijkste gevechtshandelingen zijn gemaakt. Er is daarnaast rekening gehouden met de kwaliteit van de luchtfoto's, alsmede de schaal. Er kan naar aanleiding van de luchtfotoanalyse worden geconcludeerd dat er sporen van gevechtshandelingen in het analysegebied zichtbaar zijn.

Er zijn meerdere bomkraters tijdens de analyse geïdentificeerd. Deze liggen met name nabij de spoorlijn tussen Holten en Rijssen. Er zijn in totaal acht bomkraters waargenomen binnen de begrenzing van het analysegebied.

Afb.4: luchtfotoanalyse, situatie d.d. 6 november 1944.
Rood omlijnd: onderzoeksgebied. Zwart omlijnd: analysegebied.

Afb.5: luchtfotoanalyse, situatie d.d. 25 december 1944.
Rood omlijnd: onderzoeksgebied. Zwart omlijnd: analysegebied.

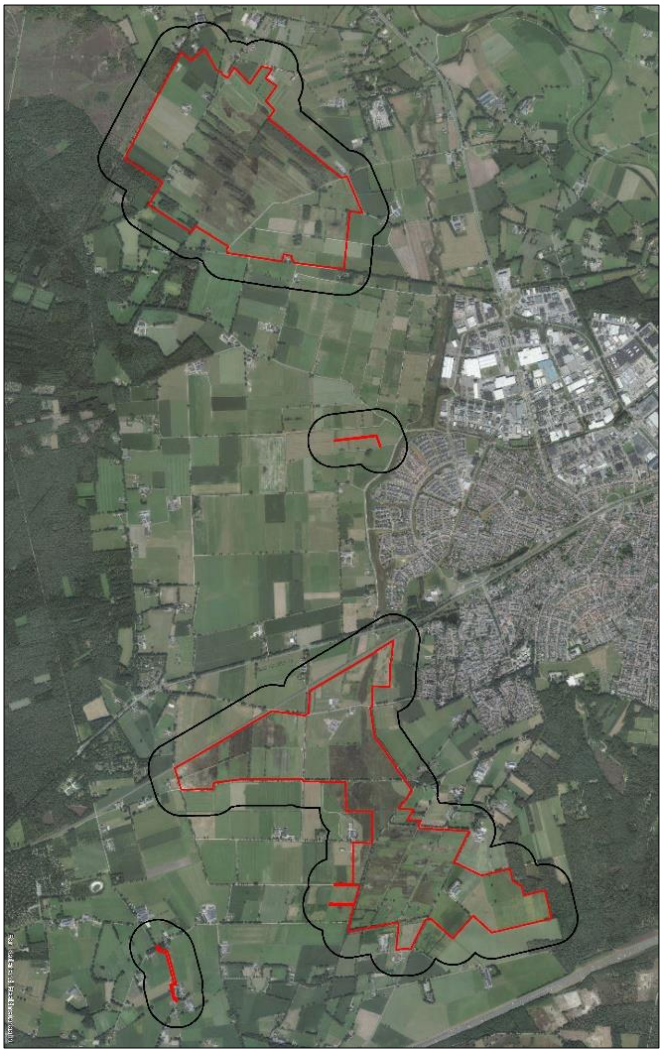
Afb.6: luchtfotoanalyse, situatie 25 december 1944.
Rood omlijnd: onderzoeksgebied. Zwart omlijnd: analysegebied.

De bevindingen naar aanleiding van de luchtfotoanalyse worden als volgt samengevat:

Sortie	Analyseresultaat	Relevant	Motivatie
4-1179 140-1202 140-1343	▪ Twee bomkraters ten noorden van de spoorlijn t.h.v. hm 22 (FK3)[6] ▪ Drie bomkraters waargenomen in het analysegebied (FK1) ▪ Drie nieuwe bomkraters waargenomen, twee in het analysegebied, één in het onderzoeksgebied (FK2)	Ja	Een door afwerpmunitie getroffen gebied is, conform de WSCS-OCE, verdacht op CE

2.4.3 Luchtfoto-interpretatie huidige situatie

Het analysegebied is in de huidige situatie geanalyseerd met behulp van Google maps, Google earth en Bing maps. Uit een vergelijking van deze luchtfoto's met de in de voorgaande paragrafen besproken exemplaren blijkt dat een groot deel van het analysegebied nauwelijks is veranderd. De belangrijkste verandering heeft betrekking op de naoorlogse uitbreiding van de woonkern van Rijssen.

Afb.7: luchtfotoanalyse huidige situatie. Rood omlijnd: onderzoeksgebied. Zwart omlijnd: analysegebied.

[6] Met de afkorting 'FK' wordt verwezen naar nummers op de feitenkaart.

2.5 Gemeentearchieven

Het analysegebied lag in de Tweede Wereldoorlog in de volgende toenmalige gemeenten:
- Gemeente Hellendoorn
- Voormalige gemeente Holten
- Voormalige gemeente Rijssen
- Gemeente Wierden

De volgende inventarisnummers zijn geraadpleegd:

Gemeente Hellendoorn:

Gemeentesecretarie van Hellendoorn 1811-1987	Periode
243 - Openbare orde, maandrapporten aan de Commissaris van de provincie	1940-1947
277 - Openbare orde tijdens bezetting	1940-1946
413 - Vergoedingen wegens herstel oorlogsschade	1944-1957
495 - Veldwachterswoning F 80, Marle: oorlogsschade	1950-1952
609 - Militaire graven: oorlogsgraven div. nationaliteiten	1945-1979
610 - Militaire graven: oorlogsgraven Duitse militairen	1946-1956
611 - Militaire graven: oorlogsgraven Engelse, Amerikaanse en Canadese piloten,	1942-1985
658 Dienstplicht, gesneuvelde Nederlandse militairen tijdens de bezetting en in Indonesië	1940-1949
664 Duitse bezetting. Correspondentie inzake diverse aangelegenheden	1941-1947
1172 - Neergestorte bommen en vliegtuigen	1940-1945
1173 - O.a. ruiming munitie uit Tweede Wereldoorlog	1945-1969
1676 - Bruggen: opgaven en herstel oorlogsschade o.a. Van den Steen van Ommerenbrug en Hellendoornsebrug	1940-1952
1688 - Provinciale wegen: Nijverdal-Ommen (S17) Aankoop tolhuis, riolering, voetpaden, verb. kruispunten, oorlogsschade	1929-196
1741 - Wegen: oorlogsschade	1951-1952
2014 opsporen en ruimen van explosieven	2000 t/m 2003
2831 - Woningstichting Hellendoorn- Complex 1: o.a. oorlogsschade	1947-1976
2833 - Woningstichting Hellendoorn- Complex 2: Voorschotten inzake oorlogsschade	1946-1953
2840 - Woningstichting Hellendoorn- Complex 3 en 4 o.a. oorlogsschade	1946-1961
2842 - Woningstichting Hellendoorn- Complex 5: o.a. oorlogsschade	1927-1951
2844 - Woningstichting Hellendoorn- Complex 7: o.a. oorlogsschade	1930-1952
2846 - Woningstichting Hellendoorn- Complex 8: o.a. oorlogsschade	1946-1986
3005 - Woningstichting Hellendoorn- herstel oorlogsschade	1945-1954
3027 Slachtoffers bombardement op Nijverdal 22 maart 1945	1945

Gemeente Rijssen-Holten:

Archief van de Gemeente Holten, 1938-2000.	Periode
457 - Stukken betreffende declaraties inzake oorlogs- en bezettingsmaatregelen tijdens de Tweede Wereldoorlog.	1944-1956
645-648 - Stukken betreffende inventarisatie en vergoeding van oorlogsschade aan gemeente-eigendommen.	1945-1957
649 - Enquête, houdende opgave van oorlogsschade aan woningen en bedrijven.	1946
762 - Stukken betreffende graven van in de oorlog gesneuvelde Nederlandse, geallieerde en Duitse militairen.	1940-1948
763 - Stukken betreffende graven van in de oorlog gesneuvelde Nederlandse, geallieerde en Duitse militairen.	1946-1963
768 - Stukken betreffende opsporing en onderzoek naar de begraafplaats van de vermiste Engelse vlieger C.E.M. Graham.	1945-1946
1084 - Stukken betreffende vergoeding door het Rijk van gederfde leges voor bouwvergunningen inzake herstel en herbouw van oorlogsschade.	1950-1956
1132 - Stukken betreffende de luchtbescherming, zowel algemene stukken als van de Luchtbeschermingsdienst Holten.	1934-1941
1133 - Stukken betreffende de organisatie van de Luchtbeschermingsdienst Holten.	1939-1945
1140 - Stukken betreffende ruiming van mijnen en andere aanwezige ontplofbare stoffen.	1940-1984
1397 - Stukken betreffende schade door oorlogsgeweld en bezetting.	1940-1948

Archief van de Gemeente Holten, 1938-2000.	Periode
1398-1404 - Stukken betreffende hulp e.d. aan oorlogsslachtoffers.	1943-1960
1406 - Schaderapporten voor oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed.	1945-1947
1407 - Schaderapporten aan gebouwd onroerend goed.	1946
1408 - Schaderapporten voor oorlogsschade aan roerend en onroerend goed.	1946-1950
1409-1410 - Stukken betreffende financieringsgevallen inzake oorlogsschade.	1946-1957
1411-1412 - Stukken betreffende vergoeding van materiële oorlogsschade.	1946-1959
1516 - Stukken betreffende oorlogsschade aan de openbare lagere scholen.	1944-1945
1552 - Stukken betreffende openbare lagere Dorpsschool aan de Dorpsstraat. Gedeeltelijke herbouw i.v.m. oorlogsschade.	1946-1950
1818 - Documentatie over de Canadese militair Roland Laporte , gesneuveld op 14 april 1945 in Duitsland , oud 19 jaar en begraven op de Canadese begraafplaats in Holten, o.a. foto's, brieven van zijn nabestaanden, krantenknipsels etc.	1947-1952

Archief van de Gemeente Holten, 1986-2000.	Periode
701 - Stukken betreffende het opruimen van munitie en explosieven.	1986-2000

Archief van de gemeente Rijssen. Toegang: Onbekend.	Periode
2697-2813. Stukken betreffende de afwikkeling van de aangerichte oorlogsschade.	2697-2813
2697. Overzichten oorlogsschade.	1940-1942
987. Inventarislijsten van aangerichte oorlogsschade.	1944-1947
988. Gespecificeerde rapporten van de gemeentearchitect.	1945
989. Adviezen schade enquête.	Geen datum
990. Schade eigendommen Firma ter Horst.	1944-1947
4097. Opgaven en aangiftes.	1945-1957
4092. Inventarisatie kaarten oorlog- en bezettingsschade.	1945-1946
7166. Schaderapporten.	1945-1949
4091. Facturen afwikkeling oorlog- en bezettingsschade.	1945-1946
2813. Afwikkeling oorlog- en bezettingsschade.	1945-1951
4093. Schade aan scholen (1).	1945-1955
4094. Schade aan scholen (2).	1945-1955
5065. Schade aan particuliere onroerende goederen A — K.	1947-1957
5066. Schade aan particuliere onroerende goederen L — Z.	1947-1957
4095. Schade aan overige gebouwen (1).	1945-1958
4096. Schade aan overige gebouwen (2).	1945-1958
7165. Afwikkeling schadegevallen.	1945-1946

Gemeente Wierden:

Gemeentearchief Wierden	Periode
1337 – Processen verbaal betreffende plaats gehad hebben calamiteiten	1942-1945

2.5.1 Luchtbeschermingsdienst, aangetroffen/geruimde CE en oorlogsschade

De Luchtbeschermingsdienst was tijdens de Tweede Wereldoorlog onder andere verantwoordelijk voor het geven van luchtalarm bij bombardementen, het controleren van verduisteringsmaatregelen en het opnemen van schade na uitgevoerde bombardementen en vliegtuigbeschietingen. Er zijn in het gemeentearchief documenten van de Luchtbeschermingsdienst aanwezig.

In het hierop volgende overzicht zijn gegevens met betrekking tot de Luchtbeschermingsdienst, aangetroffen/geruimde CE en oorlogsschade opgenomen. De vetgedrukte vermeldingen hebben (mogelijk) betrekking op het analysegebied.

Gemeente Hellendoorn:

Datum	Gebeurtenis (selectie gemeentearchief gemeente Hellendoorn)	Relevant	Motivatie	Documentcode
16 maart 1946	150 handgranaten aan de Ligtenbergerweg	Nee	De Ligtenbergerweg ligt buiten het analysegebied	GM0163-1173-9.jpg

Gemeente Rijssen-Holten:

Datum	Gebeurtenis (selectie gemeentearchief voormalige gemeente Rijssen)	Relevant	Motivatie	Documentcode
Eind 1944 / begin 1945	Er vond een bombardement plaats op Rijssen in de omgeving van De Overtoom.	Ja	De Overtoom en omgeving liggen in het analysegebied	GA-1742-Rijssen-275
4 januari 1945	Op de zandweg vanaf de Rijksstraatweg Rijssen-Holten naar de Overtoom, is op een afstand van ongeveer 3 km van de kom der gemeente Rijssen een kleine Engelse jager neergestort.	Mogelijk	Deze zandweg loopt deels door het analysegebied	GA-1742-Rijssen-531
26 juli 1945	Opgave aanwezige projectielen in gemeente Rijssen o.a. 3 stuks projectielen aan de spoorweg Rijssen-Holten in de nabijheid van de boerderij Lindenberg	Mogelijk	De spoorweg Rijssen-Holten loopt deels door het analysegebied (AVG is niet bekend waar boerderij De Lindenberg stond)	GA-1742-Rijssen-16
25 september 1945	Berichtgeving opruiming gevaarlijke projectielen d.d. 10 september 1945 o.a. weilanden in de 'Verdeling': onontplofte bommen (vermoedelijk gedetoneerd).	Ja	De 'Verdeling' ligt in het analysegebied	GA-1742-Rijssen-19
14 augustus 1990	Schrijven en krantenbericht waarin melding wordt gedaan over de vondst van een granaat aan de Eerste Zanddijk.	Ja	De Zanddijk loopt door het analysegebied	GA-1742-Rijssen-94 en 95
29 juli 1999	Aan de Zeggeweg (op de hoek met de Nullenbres?, sectie D, 1557 en 1519) zijn een vliegtuigbom en een drietal brisantgranaten gevonden. Er wordt overgegaan op onderzoek.	Ja	De Zeggeweg loopt door het analysegebied	GA-1742-Rijssen-359 t/m 362 en 368
11 november 1999	Er is onderzoek uitgevoerd aan de Zeggeweg, m.b.t. de vondst van een vliegtuigbom en een drietal brisantgranaten. Dit onderzoek heeft geen resultaten opgeleverd.	Nee	Geen CE indicatie	GA-1742-Rijssen-399

Datum	Gebeurtenis (selectie gemeentearchief voormalige gemeente Holten)	Relevant	Motivatie	Documentcode
15 oktober 1944	In de nabijheid van de boerderij van Holterman, Geskesdijk L 96 Holten, was een bom ontploft. Op een afstand van 8 meter van zuidoostelijke zijde van het huis was een bom ontploft, die een krater had van ca. 7 meter middellijn. Het huis had enige schade opgelopen. (inventarisnr. 1133)	Ja	Het (huidige) adres Geskesdijk 96 ligt in het analysegebied	GA-1742-Holten-1133-43
24 april 1950	Opgave van de in de gemeente Holten onbevoegd voorhanden zijnde ontplofbare stoffen o.a. op de Berkeld: granaat (inventarisnr. 1140)	Mogelijk	Vermoedelijk wordt er op de Borkeld gedoeld die deels in het analysegebied ligt	GA-1742-Holten-1140-66
3 februari 1958	Aan de Rijssenseweg nabij de grens Holten-Rijssen, bij het perceel De Potze, waar munitieauto's in de lucht zijn gevlogen, liggen allerlei soorten munitie. Het terrein dient met een detector te worden afgezocht (inventarisnr. 1140)	Nee	Deze locatie ligt buiten het analysegebied	GA-1742-Holten-1140-107
20 mei 1968	1 granaat gevonden bij graafwerkzaamheden aan de Rijksweg Holten – Rijssen, nabij Look 94, vakantiebedrijf 'De Prins' (inventarisnr. 1140)	Nee	De Rijksweg ter hoogte van Look 94 (huidige Wildweg 2) ligt buiten het analysegebied	GA-1742-Holten-1140-161
22 maart 1982	Dhr. Landeweerd maakte melding van de aanwezigheid van een V1 in de gemeente Holten. Landeweerd wees op de grens van percelen 4037 en 4036 een plaats aan waar hij twee pantservuisten en een uniform had begraven (ten zuiden van de Rietdijk). In perceel 4126 wees hij de vermoedelijke ligplaats van een V1 aan (Borkeldseweg 20). Deze werden afgeschoten vanaf de basis Hoge Hexel bij Wierden. Landeweerd had gezien dat de V1 in een weiland was terechtgekomen. Ook andere personen hadden de V1 zien neerkomen. Eén iemand stelde echter dat de V1 daarna was gesloopt en verwijderd. Geconcludeerd wordt dat het zeer aannemelijk is dat er op de aangegeven plaats een V1 ligt, maar mogelijk diep in de grond (kaarten bijgevoegd met daarop weergegeven de locatie). (inventarisnr. 1140)	Nee	Deze locaties liggen buiten het analysegebied	GA-1742-Holten-1140-225 t/m 230, 238, 239

Datum	Gebeurtenis (selectie gemeentearchief voormalige gemeente Holten)	Relevant	Motivatie	Documentcode
5 oktober 1982	Verslag van uitgevoerd onderzoek door de EOD met betrekking tot de melding van de mogelijke aanwezigheid van een V1 op 22 maart 1982. Op 7 en 14 september werd het onderzoek uitgevoerd. O.a. op de volgende locatie is gezocht: weiland achter de woning Borkeldsweg 20, een terrein van ca. 50 x 40 meter: geen resultaten, maar toch advies tot nader onderzoek. Op 7 februari 1983 geven de bewoners toestemming (inventarisnr. 1140)	Nee	De op een kaart weergegeven locatie ligt buiten het analysegebied	GA-1742-Holten-1140-240 t/m 243, 292 en 293
5 oktober 1982	Verslag van uitgevoerd onderzoek door de EOD met betrekking tot de melding van de mogelijke aanwezigheid van een V1 op 22 maart 1982. Op 7 en 14 september werd het onderzoek uitgevoerd. O.a. op de volgende locatie is gezocht: weiland nabij familie Brummen aan de Geskesdijk, een strook grond van ca 25 x 4 meter: detector gaf veel metaal aan. Bewering dat hier twee pantservuisten zijn begraven was mogelijk juist. Op 4 januari 1983 toestemming voor nader onderzoek (inventarisnr. 1140)	Nee	De op een kaart weergegeven locatie ligt buiten het analysegebied	GA-1742-Holten-1140-240 t/m 243, 292 en 293
10 juni 1984	**Tijdens het eerste onderzoek op de camping De Prins is slechts klein kaliber munitie gevonden. Volgens de EOD is er weinig reden om aan te nemen dat er munitie ligt. (inventarisnr. 1140)**	**Mogelijk**	**Een klein gedeelte van het terrein genaamd De Prins ligt in het analysegebied**	**GA-1742-Holten-1140-281**
16 januari 1989	Op verzoek van het gemeentebestuur van Holten dient opsporing en eventuele ruiming van vermoedelijk aanwezige explosieven uit de Tweede Wereldoorlog op o.a. de volgende locaties worden uitgevoerd: perceel grasland (ca. 4 x 30 m2) nabij de Geskesdijk. Het EOCKL is in februari 1997 ter plaatse geweest, niet nodig om actie te ondernemen. Wel melden als het perceel omgeploegd gaat worden. Tevens perceel bosgrond (ca. 450 m2) op het recreatieterrein 'De Prins', Wildweg 2 te Holten. (inventarisnr. 701)	Nee	Deze locatie ligt buiten het analysegebied	GA-1742-Holten-701-33, 81, 82 en 86 t/m 89

Gemeente Wierden:

Datum	Gebeurtenis (selectie gemeentearchief gemeente Wierden)	Relevant	Motivatie	Documentcode
28 februari 1945	Vier jachtvliegtuigen vielen een boerenwagen met boordwapens aan op de Provinciale Weg Rijssen-Nijverdal te Zuna (inventarisnr. 1337)	Nee	De Provinciale Weg ligt buiten het analysegebied	GA-0189-Wierden-1337-58
12 maart 1945	Aan de Provinciale Weg Rijssen-Nijverdal te Zuna zijn drie bommen in het bouwland gevallen, nabij het perceel plaatselijk gemerkt No. 16, op ca. 15 meter afstand van dit perceel. Er bevonden zich hier drie bomtrechters (inventarisnr. 1337)	Nee	De Provinciale Weg ligt buiten het analysegebied	GA-0189-Wierden-1337-62
23 september 1944	Vermoedelijk tweemotorige Britse bommenwerper neergestort in het buurtschap Zuna, nabij de openbare weg Rijssen – Nijverdal. Er was nabij de resten van het vliegtuig de krater aanwezig van gedetoneerde bommen. De bommenwerper was neergestort ten gevolge van een gevecht met Duitse nachtjagers (inventarisnr. 1337)	Nee	De crashlocatie bevond zich buiten het analysegebied	GA-0189-Wierden-1337-31 en 32

2.6 Nieuwsberichten

2.6.1 AVG bedrijfsarchief, internet en Koninklijke Bibliotheek

De collectie CE gerelateerde nieuwsberichten in het AVG bedrijfsarchief, alsmede het internet en de oude krantencollectie van de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage zijn geraadpleegd. Er zijn berichten gevonden die betrekking hebben op het analysegebied.

De onderzoeksresultaten zijn in de onderstaande tabel samengevat:

Datum	Gebeurtenis (bron: AVG bedrijfsarchief, internet en Koninklijke Bibliotheek)	Relevant	Motivatie
1945	Een half uur later zorgt een lading trotyl voor de vernieling van de spoorlijn tussen Holten en Rijssen, ondanks de bewaking van ijverige landwachters. (bron: www.digibron.nl)	Mogelijk	De spoorlijn tussen Rijssen en Holten loopt door het analysegebied
3 oktober 2006	Berging wrak vliegtuig begonnen. Waarschijnlijk liggen de eerste resten van het vliegtuigwrak al een halve meter onder het maaiveld. En dan gaat het centimeter voor centimeter omlaag. Op zoek naar stoffelijke resten, en mogelijk, een megabom. Gisteren begon in een winderig weiland aan de Smeijersdijk in de Wierdense buurtschap Zuna officieel de berging van de Lancaster bommenwerper (bron: Tubantia webeditie d.d. 3 oktober 2006)	Nee	De Smeijersdijk en omgeving liggen buiten het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: AVG bedrijfsarchief, internet en Koninklijke Bibliotheek)	Relevant	Motivatie
9 maart 2007	Opnieuw zoektocht naar munitie bij spoor Holten. De kans dat er nog explosieve munitieresten uit de Tweede Wereldoorlog liggen bij Twenhaarsveld in Holten is zó groot, dat de gemeente Rijssen - Holten opdracht geeft voor een tweede ruiming in een groter zoekgebied (bron: De Stentor Webeditie d.d. 9 maart 2007)	Nee	Twenhaarsveld ligt buiten het analysegebied

2.7 Explosieven Opruimings Dienst Defensie (EODD)

2.7.1 Collectie ruimrapporten

De EODD houdt sinds 1970 meldingen van aangetroffen CE bij. Deze meldingen zijn tot 1992 als melding opdracht en ruim rapport (MORA) en na 1992 als uitvoeringsopdracht (UO) gearchiveerd. AVG heeft het overzicht van relevante MORA's en UO's van de gemeenten Hellendoorn, Holten, Rijssen en Wierden opgevraagd. Er zijn in dit overzicht meldingen van het analysegebied geregistreerd. Op basis van de locatiebeschrijvingen zijn de ruimrapporten geselecteerd en opgevraagd. Deze documentatie is bestudeerd. De onderzoeksresultaten zijn als volgt:

Gemeente Hellendoorn:
Geen relevante vermeldingen betreffende het analysegebied aangetroffen.

Gemeente Rijssen-Holten:

MORA / UO	Locatie	Vondst	Relevant	Motivatie
19751682	Weiland aan de Middeldijk	1 contragewicht (geen explosief)	Nee	Geen CE indicatie
19752169	**Langs spoorlijn Holten-Rijssen, in berm langs spoorlijn**	**1 brisantgranaat van 75 mm met schokbuis, 1 brisantpantsergranaat van 75 mm zonder buis leeg**	**Mogelijk**	**Deze spoorlijn loopt deels door het analysegebied**
19821697	VZA Geskesdijk	Locatie vermoedelijke V1 inslag	Nee	Deze locatie ligt buiten het analysegebied
19832556	VZA, recreatieterrein aan de Wildweg 2	In 1944 op een afstand van ca. 100 meter een auto met munitie ontploft	Nee	Wildweg 2 ligt buiten het analysegebied
19841798	ZA, bosperceel op recreatieterrein, Wildweg 2	Naar aanleiding van VZA 19832556	Nee	Wildweg 2 ligt buiten het analysegebied
19890806	**Holterstraatweg, akkerland**	**1 brisantgranaat van 75 mm met schokbuis**	**Mogelijk**	**De Holterstraatweg loopt door het analysegebied**
19922087	**Nabij Veenweg en camping op zandpad.**	**1 restant van een kardoeshuls van 25 ponder**	**Ja**	**De Veenweg loopt door het analysegebied**
19902129	Holterstraatweg hoek 1e Zanddijk in het weiland	1 contragewicht	Nee	Geen CE indicatie
19930765	Borkeld 8, ligt in sloot	Panzerfaust 60 compleet	Nee	Borkeld 8 ligt buiten het analysegebied
20000936	Zwilweg 12	1 hulsbodem van 25 ponder leeg	Nee	Zwilweg 12 ligt buiten het analysegebied

Gemeente Wierden:
Geen relevante vermeldingen betreffende het analysegebied aangetroffen.

2.8 Collectie mijnenkaarten

De collectie mijnenveldkaarten van de EODD is in kader van dit vooronderzoek geraadpleegd. Dit geldt ook voor de collectie mijnenveld leg- en ruimrapporten. Er lagen geen gedocumenteerde mijnenvelden en/of op landmijnen verdachte gebieden in het analysegebied.

2.9 Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH)

Het NIMH in Den Haag beheert collecties over de geschiedenis van de Nederlandse krijgsmacht in binnen- en buitenland vanaf de Tachtigjarige Oorlog tot heden. In dit archief is een groot aantal collecties met betrekking tot de landmacht, luchtmacht en marine ondergebracht.

2.9.1 Collectie Duitse verdedigingswerken

De collectie 'Duitse verdedigingswerken en inundaties van Nederlands grondgebied in de oorlog / rapporten van militaire aard vanuit bezet Nederland aan Bureau Inlichtingen Londen', ook wel bekend als de 575-serie, is opgebouwd uit inlichtingenrapporten, plattegronden en verordeningen van zowel de Duitse bezettingsmacht als van het verzet / Bureau Inlichtingen te Londen. Deze zes meter lange collectie bestaat onder andere uit inlichtingen van de illegaliteit, kaarten van inundaties, gegevens betreffende Duitse mijnenvelden, Britse en Duitse kaarten, telegrammen en Duitse voorschriften.
De volgende inventarisnummers zijn geraadpleegd:

Gemeente Hellendoorn:
Er zijn in het inventaris geen vermeldingen betreffende Hexel gevonden.

Gemeente Rijssen-Holten:

Collectie 'Duitse verdedigingswerken en inundaties van Nederlands grondgebied in de oorlog / rapporten van militaire aard vanuit bezet Nederland aan Bureau Inlichtingen Londen'. Toegang 575	Inventaris-nummer
E/1706/45. V-wapens te Okenback, Lettele, Holten, Rijssen, Wierden, Hoek van Holland, Pernis Vondelingenplaat en Puttershoek.	311
13-03-1945. E/1870/45. V-wapens te Rijssen, Wierden, Nijverdal, Lettele en Puttershoek, toestand febr./mrt.1945.	314
19-10-1944; Schaal/code/blz.: GB/7735/44; Omschrijving: militair rapport van Bureau Inlichtingen te Eindhoven betreffende de verdediging Renkum-Wageningen, stad Groningen en Rotterdam, artillerie bij Holten en onderaardse gangen te Cleve/Kleve (Duitsland). Bevat tevens een plattegrond van villa bij bericht M-497 in de omgeving van Be Quick en plattegrond van Cleve/Kleve met schets van gangen	418
December 1944; Schaal/code/blz.: E/801/44 E/814/44; Omschrijving: berichten betreffende V2-raketten in Den Haag, Nijverdal, Holten, Wassum en Bergen aan Zee	454
04-01-1944; Schaal/code/blz.: NE/16/412; Omschrijving: inlichtingenrapport van Engelandvaarder Hermanus Franciscus Meyer betreffende Rijssen, Terhorst, Almelo en Hengelo	491
23-02-1945; Schaal/code/blz.: E/1499/45; Omschrijving: Inlichtingen betreffende de politieke toestand in Rijssen en omgeving, van het Bureau inlichtingen der Nederlandsche regeering te Nijmegen	501
24-02-1945; Schaal/code/blz.: E/1501/45; Omschrijving: inlichtingen betreffende de Nederlandse ondergrondse beweging in Rijssen en Almelo, van het Bureau inlichtingen der Nederlandsche regering te Nijmegen	510

Gemeente Wierden:
Er zijn in het inventaris geen vermeldingen betreffende Zuna gevonden.

Gemeente Rijssen-Holten:
De onderzoeksresultaten zijn in de onderstaande tabel samengevat:

Datum	Gebeurtenis (bron: NIMH, collectie 575)	Relevant	Motivatie
30 maart 1945	▪ Holten V/1010. 150 WH. red A. Pfd. P.k. 551 II. ▪ Rijssen V/1713. About 60 SS (Hohenstaufen). Bat. H.Q. Railway – bn. ▪ Rijssen V/1713, Wierden V/2118, Holten V/1010, Schoonheeten V/0018: launching sites of flying bombs not yet inspected, but they are presumably demolished. There have been several explosions in the surroundings. Commander Sommerfeldt in Rijssen V/1713 declared that all flying bombs sites will be demolished, only a "demolishing-detachment" of 36 troops will stay in Rijssel (=Rijssen) V/1713 (bron: inventarisnr. 329)	Nee	Deze locaties liggen buiten het analysegebied
1945	▪ Holten, V/1010: new V.1. launching site at V/10221534 ▪ V.1 launching times (waarschijnlijk wordt er op launching sites gedoeld) at Rijssen at V/17711119 – V/17831113 (mogelijk foutief opgeschreven, deel van de letter is weggevallen) – V/18061147 (bron: inventarisnummer 311)	Nee	Deze locaties liggen buiten het analysegebied
1945	Launching-sites 'Holland Schwarzwald' Rijssen V/1712, at V/17711119 – V/17831113 and V/18031149 (bron: inventarisnummer 314)	Nee	Deze locaties liggen buiten het analysegebied

2.10 Provinciaal archief / Militair Gezag

2.10.1 Militair Gezag

Het Militair Gezag was verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van de bevrijde delen van Nederland. In dit archief zijn doorgaans per provincie gegevens over in gemeenten aanwezige CE ondergebracht.

Militair Gezag Overijssel
Het archief van het Militair Gezag van de provincie Overijssel bevindt zich bij het Historisch Centrum Overijssel te Zwolle. De volgende inventarisnummers zijn geraadpleegd:

Toegang 0397. Archief van de Militaire Commissaris van Overijssel te Zwolle, 1945-1946. Historisch Centrum Overijssel Zwolle	Periode
14 – Algemene correspondentie waaronder enkele processen-verbaal van neergeschoten geallieerde vliegtuigen en begraven geallieerde militairen	Onbekend
88 – Instructies en correspondentie betreffende mijnen- en munitieopruiming, benevens een proces-verbaal van een ongeval met 53 personen gedood of gewond te Oldenzaal	Onbekend

Toegang 400.7. Archief van de Districts Militaire Commissaris van Zwolle te Zwolle, 1945. Historisch Centrum Overijssel Zwolle	Periode
33 – Aangifte van mijnenvelden met correspondentie inzake de opruiming van mijnen	Onbekend

Toegang. 0025.2 Provinciaal Bestuur van Overijssel. Historisch Centrum Overijssel Zwolle	Periode
8925 – Stukken betreffende de verplichte inlevering van vuurwapenen en munitie door de burgerbevolking	1940 - 1942

Toegang 0652. Stichting Collectie Zwolle 1940-1945. Historisch Centrum Overijssel Zwolle	Periode
774 – 'Operation Plunder', verslag over de verrichtingen van Le Regiment de la Chaudière, waaronder de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1945 mei 31.	1945
775 – 'War diary' van Le Regiment de la Chaudière van april 1945, met een verslag van de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1945.	1945
776 – 'War diary' van The 7th Canadian Infantry Brigade Brigade van 10-18 april 1945, met een verslag van de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1945.	1945
777 – 'War diary' van The 1st Canadian Scottish Regiment van 11-20 april 1945, met een verslag van de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1945.	1945
778 – 'War diary' van The Regina Rifle Regiment van 10-14 april 1945, met een verslag van de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1945.	1945
779 – 'War diary' van The 3th Canadian Infantry Division infanterie van april 1945, met een verslag van de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1945.	1945
780 – Fragment uit '1st. Northamptonshire Yeomanry in Northwest Europe', door R.F. Neville, met een verslag van de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1945.	1945
781 – Fragment uit 'Ready For The Fray (Deas Gu Cath). The History of The Canadian Scottish Regiment (Princess Mary's) 1920-1995', door R.H.Roy, met een verslag van de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1958.	1945

De onderzoeksresultaten zijn in de hierop volgende tabel en beschrijvingen samengevat.

Gemeente Hellendoorn:
Geen relevante vermeldingen met betrekking tot het analysegebied aangetroffen.

Gemeente Rijssen-Holten:

Datum	Gebeurtenis (bron: Historisch Centrum Overijssel)	Relevant	Motivatie
26 juli 1945	Berichtgeving m.b.t. tot opgave aanwezige projectielen in de gemeente Rijssen o.a. 3 stuks projectielen aan de spoorweg Rijssen-Holten in de nabijheid van de boerderij Lindenberg (bron: inventarisnr. 88)	Mogelijk	De spoorlijn Rijssen-Holten loopt door het analysegebied

Gemeente Wierden:
Geen relevante vermeldingen met betrekking tot het analysegebied aangetroffen.

2.11 Nationaal archief

2.11.1 Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen

In het archief van de Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen, periode 1937-1946, zijn meldingen en processen-verbaal van gemeenten over geallieerde luchtactiviteiten opgenomen. Het betreft gegevens betreffende de luchtoorlog. De in dit archief aanwezige bronnen bevatten informatie over onder andere bombardementen, noodafworpen en vliegtuigbeschietingen. Het navolgende inventarisnummer is geraadpleegd.

2.04.53.15. Archief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken: Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen, 1937-1946. Nationaal Archief 's-Gravenhage	Inventarisnummer
Meldingen en processen -verbaal ontvangen van gemeenten over geallieerde Luchtactiviteiten. Provincie Overijssel	72

De onderzoeksresultaten zijn in de onderstaande tabel samengevat:

Gemeente Hellendoorn:
Geen relevante vermeldingen met betrekking tot het analysegebied aangetroffen

Gemeente Rijssen-Holten:

Datum	Gebeurtenis (bron: Nationaal Archief, toegang 2.04.53.15)	Relevant	Motivatie
30 augustus 1940	**Brandbom gevonden in een weiland te Middelveen op 500 meter afstand van een woning.**	**Ja**	**Middelveen ligt in het analysegebied**
23 december 1940	Bouwland aan de Middeldijk te Rijssen – rode ballon met meteorologisch instrument aangetroffen	Nee	Geen CE indicatie
13 juni 1941	In een weiland, gelegen te Zuna, nabij de woning van Mannus, Smalbrugge No. 1, parachutefakkel gevonden (vermoedelijk vermelding over dezelfde locatie als de voorgaande)	Nee	Het adres kan niet worden herleid / op basis van deze beschrijving kan niet worden bepaald of er sprake is van het analysegebied
20 december 1941	Langs de spoorlijn Deventer-Almelo een parachute met vermoedelijk een meteorologisch instrument eraan gevonden (km paal 27).	Nee	Geen CE indicatie

Gemeente Wierden:
Geen relevante vermeldingen met betrekking tot het analysegebied aangetroffen.

2.12 Semi Statische Archiefdiensten Ministerie van Defensie (SSA)

Het SSA in Rijswijk beheert de archieven van het Ministerie van Defensie voordat deze aan het Nationaal Archief worden overgedragen. In dit archief zijn bronnen met betrekking tot naoorlogse CE-ruimingen door de Mijn- en Munitie Opruimingsdienst en de Mijn Opruimings Dienst ondergebracht. Het betreft documenten uit de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog: een periode waarin er nog grote aantallen CE in Nederland aanwezig waren.

2.12.1 Archief Mijn- en Munitie Opruimings Dienst (MMOD) 1945-1947

De MMOD en de MOD waren na de Tweede Wereldoorlog in Nederland verantwoordelijk voor het opruimen van mijnen en achtergelaten CE. Het archief bestaat uit meldingen, kaarten, plattegronden en ruimrapporten betreffende locaties binnen Nederlandse gemeenten waar CE aanwezig waren. De onderzoeksresultaten zijn in de onderstaande tabel samengevat:

Gemeente Hellendoorn:
Geen relevante vermeldingen met betrekking tot het analysegebied aangetroffen.

Gemeente Rijssen-Holten:

Datum	Gebeurtenis (bron: Semi Statische Archiefdiensten, archief Mijn- en Munitie Opruimingsdienst)	Relevant	Motivatie	Documentcode
12 juni 1945	Formulier voor aangifte van mijnenvelden of gevaar opleverende projectielen. Gemeente Rijssen De Verdeeling – Secties A935, E1185, D1519, D1557. Het betreft 3 niet-ontplofte bommen bij De Verdeeling.	Ja	De Verdeling ligt in het analysegebied	MMOD-1742-Rijssen-62
Onbekend	Tekening gemeente Rijssen, Sectie D, rood kader bij spoorweg Holten-Rijssen/Keizersdijk. Ook tussen boerderij Lindenberg bij straatweg Holten-Rijssen (tussen sectie D en Sectie E) en kleine locatie tussen straatweg Holten-Rijssen en spoorweg Holten-Rijssen.	Ja	De blindgangers staan in het analysegebied ingetekend	MMOD-1742-Rijssen-5

Gemeente Wierden:
Geen relevante vermeldingen met betrekking tot het analysegebied aangetroffen.

2.13 Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD)

Het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies houdt zich bezig met de bestudering van de Eerste en Tweede Wereldoorlog, de Holocaust en hedendaagse genociden. In het archief te Amsterdam is onder andere een grote collectie met foto's uit de Tweede Wereldoorlog ondergebracht.

2.13.1 Collecties Departement van Justitie en Generalkommissariat für das Sicherheitswesen

Bij het NIOD zijn de onderstaande twee collecties geraadpleegd:
- Collectie Departement van Justitie (toegangsnummer 216k)
- Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West (toegangsnummer 077)

Het betreft de volgende inventarisnummers:

Collectie Departement van Justitie (toegangsnummer 216k), NIOD	Inventarisnummer
Rapporten van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politiekorpsen en de Marechaussee inzake het geven van het sein luchtalarm, het neerstorten van vliegtuigen en vliegtuigonderdelen en de vondst van niet-ontplofte explosieven, 23 juni 1943 – 28 april 1944.	180

Collectie Departement van Justitie (toegangsnummer 216k), NIOD	Inventaris-nummer
Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten.	181-185
Meldingen van verschillende gemeenten betreffende ongevallen, beschietingen, bombardementen en het afwerpen van (lege) benzinetanks door vliegtuigen.	186
Telexberichten inzake meldingen van neergestorte geallieerde bommenwerpers, 20 – 24 februari 1944.	328
Stukken betreffende het melden van schade door bombardementen en beschietingen uit vliegtuigen, 24 februari 1944 – 31 maart 1945.	329
Stukken betreffende het opstellen van processen-verbaal inzake bombardementen en beschietingen in verschillende gemeenten, 28 september 1944 – 31 maart 1945.	331
Proces-verbaal van de luchtbeschermingsleider inzake schade door luchtaanvallen door de geallieerden en afweergeschut van de Duitsers, 3 februari 1944.	477
Stukken betreffende het instellen van een onderzoek naar de gevolgen van luchtaanvallen, 8 oktober 1944 – 6 februari 1945.	493
Stukken betreffende het instellen van een onderzoek inzake het bombardement op 14 oktober, 17 oktober 1944.	624
Rapporten van de onderluitenant van de Marechaussee F. Meems inzake het vinden van benzinetanks, die uit een vliegtuig waren geworpen, alsmede de inslag van een granaat, 20 januari – 20 maart 1944.	642

Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West (toegangsnummer 077), NIOD	Inventaris-nummer
Berichtgevingen betreffende neergekomen vliegtuigen, 1943.	1759

De onderzoeksresultaten zijn in de onderstaande tabel samengevat:

Gemeente Hellendoorn:
Geen relevante vermeldingen met betrekking tot het analysegebied aangetroffen.

Gemeente Rijssen-Holten:
Geen relevante vermeldingen met betrekking tot het analysegebied aangetroffen.

Gemeente Wierden:
Geen relevante vermeldingen met betrekking tot het analysegebied aangetroffen.

2.13.2 Beeldbank Tweede Wereldoorlog

Foto's uit de Tweede Wereldoorlog, afkomstig van Nederlandse oorlogs- en verzetsmusea, herinneringscentra en het NIOD zijn bijeengebracht in de databank Beeldbank WO2. Er is hier gezocht op plaatsnaam. De onderzoeksresultaten zijn in de onderstaande tabel samengevat:

Gemeente Hellendoorn:
Geen relevante foto's met betrekking tot het analysegebied aangetroffen.

Gemeente Rijssen-Holten:

Datum	Gebeurtenis (bron: www.beeldbankwo2.nl)	Relevant	Motivatie
29/30 juli 1942	Foto van twee grafkruisen. Een zwart grafkruis op de achtergrond met opschrift: 'Hier ruhen 7 Englische Flieger gefallen in der Nacht von 29/30 juli 1942'. Op voorgrond een wit kruis met opschrift: 'Flieger E.H. Kerry, gef. 29/30 juli 1942'. Tekst achterop: 'Holterberg G26-1-2'. Het gaat hier om de bemanning van Whitley V Z9230 NF-N van No. 138 Squadron, die op een SOE missie was toen zij werden neergeschoten door Lt. August Geiger van III./NJG 1. Het toestel stortte neer op de Haarlerberg, ongeveer 7 km WNW van Rijssen. D	Nee	De Holterberg ligt buiten het analysegebied
April 1945	Tanks van de Fort Garry Horse die door de straat (te Rijssen) rijden met veel burgers op de been	Nee	Geen CE indicatie
9 april 1945	Een geallieerde tank rijd voor het Bonds Hotel langs in Rijssen.	Nee	Geen CE indicatie

Gemeente Wierden:
Geen relevante foto's met betrekking tot het analysegebied aangetroffen.

2.14 Oorlog in blik

Oorlog in Blik is een samenwerkingsplatform van erfgoedinstellingen met audiovisuele collecties over de Tweede Wereldoorlog. Er is hier gezocht op plaatsnaam. Er zijn geen relevante films gevonden.

2.15 The National Archives Londen

The National Archives in Kew (Londen) is het officiële nationale archief van het Verenigd Koninkrijk. Er liggen hier gevechtsverslagen van Britse eenheden die op Nederlands grondgebied strijd hebben geleverd. In The National Archives zijn, afgezien van deze War Diaries, ook o.a. de logboeken van geallieerde luchtmachteenheden ondergebracht.

Vliegtuigen van de 2nd Tactical Air Force (2nd TAF) gaven tactische luchtsteun aan geallieerde gevechtseenheden. De geallieerde duikbommenwerpers vielen o.a. vijandelijke stellingen, tanks, treinen en hoofdkwartieren aan. De volgende Daily Logs van de 2nd Tactical Air Force zijn geraadpleegd:

Daily Logs 2nd Tactical Air Force. The National Archives Londen	Inventarisnummer
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Sept.-Oct. 1944	Air 37/715
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Nov.-Dec. 1944	Air 37/716
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Jan.-Feb. 1945	Air 37/717
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Mar.-May. 1945	Air 37/718

De onderzoeksresultaten zijn als volgt:

Datum	Gebeurtenis (bron: Air 37/715 t/m Air 37/718)	Relevant	Motivatie
13 september 1944	Sheet 1555. Goods train 25 plus trucks N.E. Rly. V.1211, loco dam.	Nee	Kaartvierkant V.1211 ligt buiten het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: Air 37/715 t/m Air 37/718)	Relevant	Motivatie
21 oktober 1944	Sheet 1907. DULKEN-COESFELD. 2 x 500 dropped. Damaged by cannon 1 loco moving N.E. at V.159129. 3 trucks damaged by 1 bomb on embankment 2-3 feet off trucks, line probably cut at V.159129. 1 Bomb jettisoned enemy territory	Nee	Het genoemde coördinaat ligt buiten het analysegebied
24 oktober 1944	Sheet 1931. Rail V.174136. 4 x 500 and 8 x 250. 2 hits on target.	Nee	Het genoemde coördinaat ligt buiten het analysegebied
29/30 oktober 1944	**Sheet 1977. V.1513. Train attacked – strikes and much smoke.**	**Ja**	**Het analysegebied loopt deels door kaartvierkant V.1513**
5 november 1944	Sheet 2025. Rail targets of opportunity. 4 x 500 and 2 x 250 on V.1815 and V.1211. N/M. No cuts. Scat.MET 1 flamer.	Nee	Kaartvierkant V.1211 ligt buiten het analysegebied (kaartvierkant V.1815 is niet relevant voor dit vooronderzoek)
6 november 1944	Sheet 2030. Loco, 3 trucks facing N. at V.1713 attacked.	Nee	Kaartvierkant V.1713 ligt buiten het analysegebied
11 december 1944	**Sheet 2234. Rly T/O. Bombed Rly V.1412, 1 cut.**	**Ja**	**Het analysegebied loopt deels door kaartvierkant V.1412**
15 maart 1945	**Sheet 2765. 16 x 500, 29 x 250. 2 hits on line V.1513**	**Ja**	**Het analysegebied loopt deels door kaartvierkant V.1513**
26 maart 1945	Sheet 2880. Cut at V.1211 and 200 yards East.	Nee	Kaartvierkant V.1211 ligt buiten het analysegebied
30 maart 1945	Sheet 2905. 32 R/P and cannon at MET V.1513 and V.1807.	Ja	Het analysegebied loopt deels door kaartvierkant V.1513 (kaartvierkant V.1807 is niet relevant voor dit vooronderzoek)
30 maart 1945	Sheet 2906. AHAUS-ENSCHEDE. Loco, 15 TRG, stat V.1211 burning from previous attack. 28 R/P. Rail cut.	Nee	Kaartvierkant V.1211 ligt buiten het analysegebied
31 maart 1945	Sheet 2919. MET at V.1312 – Z.9503.	Nee	Het betreft enkel een waarneming van Duits militair transport (kaartvierkant Z.9503 is niet relevant voor dit vooronderzoek)

3 CHRONOLOGIE RELEVANTE GEBEURTENISSEN

3.1 Inleiding en chronologietabel

AVG heeft op basis van de gegevens in hoofdstuk 2 een overzicht van relevante gebeurtenissen opgesteld, die tijdens en na de Tweede Wereldoorlog hebben plaatsgevonden. Hierbij is gebruik gemaakt van alle op het moment van opstellen beschikbare bronnen. Deze gegevens zijn in chronologische volgorde in een tabel verwerkt. De in deze tabel verwerkte nummering correspondeert met de in de feitenkaart verwerkte feiten en in de bodembelastingkaart afgebakende verdachte gebieden (indien van toepassing).

1940-1945, naoorlogse CE ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK[1]	Nr . BBK[2]
30 augustus 1940	Brandbom gevonden in een weiland te Middelveen op 500 meter afstand van een woning.	2.11.1	Nationaal Archief, toegang 2.04.53.15	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	23 indicatief	--
18 augustus 1941	Bombardement omstreeks 03.30 uur met 75 brandbommen op Rijssen, waarbij de omgeving van de Kalvijnsdijk op de Borkeld werd getroffen.	2.2.2	T. Eversteijn Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen (AVG heeft de Kalvijnsdijk niet kunnen herleiden).	13 indicatief	--
18 augustus 1941	Om 03.30 uur vielen nabij de Kalvijnsdijk, op de Borkeld in Rijssen, ongeveer 75 brandbommen. Eén bom kwam niet tot ontbranding. (p. 277)	2.2.2	C. Cornelissen, Van grasmat tot Fliegerhorst	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen (AVG heeft de Kalvijnsdijk niet kunnen herleiden).	13 indicatief	--
27 april 1943	Bombardement op Rijssen, waarbij Borkeld werd getroffen.	2.2.2	T. Eversteijn Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	13 indicatief	--
27 april 1943	Op de Borkeld bij Rijssen kwam een zware vliegtuigbom neer. Er ontstond alleen wat dak- en glasschade. (p. 294)	2.2.2	C. Cornelissen, Van grasmat tot Fliegerhorst	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	13 indicatief	--
30 januari 1944	Op de Borkeld, bij Rijssen, stortte een P-47 Thunderbolt neer. (p. 323)	2.2.2	C. Cornelissen, Van grasmat tot Fliegerhorst	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	24 indicatief	--

[1] FK = Feitenkaart
[2] CE BBK = CE Bodembelastingkaart

1940-1945, naoorlogse CE ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK[1]	Nr . BBK[2]
30 januari 1944	P-38J Lightning met nummer 42.67646 MC- van het 79th Bomber Squadron van de 20th Bomber Group op Borkveld nabij Holten gecrasht. N.B. er wordt op Borkeld gedoeld.	2.2.2	T. Eversteijn Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de peri-ode 10 mei 1940 – 5 mei 1945	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	24 indicatief	--
30 januari 1944	P-47 D (361FG/374FS) stort omstreeks 11.30 uur neer in Borkeld, Rijssen (SGLO: T3349).	2.2.2	SGLO crashregister, webeditie	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	24 indicatief	--
30 januari 1944	P-51B Mustang B7- (nr. 42.75567 van het 374th Fighter Squadron - 361st Fighter Group) verongelukt om 10.30 uur op het terrein van erve Stam op de Borkeld te Rijssen.	2.2.2	T. Eversteijn Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de peri-ode 10 mei 1940 – 5 mei 1945	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	24 indicatief	--
5 september 1944	Om 12.38 uur wordt personentrein 1836 Hengelo - Amsterdam tussen Rijssen en Holten beschoten. Er zijn geen gewonden. De loc is defect (p.469)	2.2.2	C. Huurman, Het spoorwegbedrijf in oorlogstijd	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	6 indicatief	--
6 september 1944	Trein nr. 616576 wordt tussen Holten en Rijssen beschoten. De locomotief is defect en de trein in brand gevlogen. (p. 471)	2.2.2	C. Huurman, Het spoorwegbedrijf in oorlogstijd	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	6 indicatief	--
6 september 1944	NS meldde dat om 14.45 uur tussen Rijssen en Holten trein 316576 is aangevallen, waarbij tien soldaten werden gedood en er 15 gewond raakten (Deel 2, p. 293)	2.2.2	G.J. Zwanenburg, En nooit was het stil…Deel 1& 2	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	6 indicatief	--

1940-1945, naoorlogse CE ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK[1]	Nr . BBK[2]
11 september 1944	Thunderbolts schoten een trein tussen Wierden en Rijssen en een tussen Rijssen en Holten kapot. (p. 213)	2.2.2	H.W. Poorterman, Stampende laarzen – Twente en Salland	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	6 indicatief	--
14 september 1944	Ca. 03.45 uur, baanvak Deventer-Wierden: het afkomende spoor tussen Holten en Rijssen is versperd door een springstoflading. (p. 476)	2.2.2	C. Huurman, Het spoorwegbedrijf in oorlogstijd	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	4 indicatief	--
22 september 1944	Markeringsnummer 15. Holten. 'Beschieting van de munitietrein, bij de Telgendijk van de gemeente Holten.' Trein stond in brand. Dhr. Kramer door de Duitse troepen van huis gehaald om mee te helpen de brandende wagons te ontkoppelen	2.1.2	T&A Survey, Historisch vooronderzoek naar de aanwezigheid van niet gesprongen conventionele explosieven ter plaatse van spoortracé Deventer-Wierden, d.d. 31 juli 2012. Kenmerk: ROZ-157	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	25 indicatief	--
24 september 1944	Een munitietrein wordt door Amerikaanse jagers stuk geschoten ter hoogte van de Geskesdijk. (p. 222)	2.2.2	R. Wolterink, Rijssen en Rijssenaren in de Tweede Wereldoorlog	Nee, hoewel de Geskesdijk door het analysegebied loopt, ligt de de spoorlijn bij de Geskedijk buiten het analysegebied.	25 indicatief	--
15 oktober 1944	In de nabijheid van de boerderij van Holterman, Geskesdijk L 96 Holten, was een bom ontploft. Op een afstand van 8 meter van zuidoostelijke zijde van het huis was een bom ontploft, die een krater had van ca. 7 meter middellijn. Het huis had enige schade opgelopen. (inventarisnr. 1133)	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Holten	Nee, de beschrijving biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Niet bekend is waar perceel L96 lag / waar dhr Holterman woonde.	9 indicatief	--
29/30 oktober 1944	Sheet 1977. V.1513. Train attacked – strikes and much smoke.	2.14	The National Archives Londen	Nee, het betreft een kaartvierkant van 1 kilometer bij 1 kilometer. De beschrijving is te globaal om af te kunnen bakenen. Er is een klein stukje spoorlijn aanwezig binnen kaartvierkant V.1513, echter ver buiten het analysegebied.	26 (midden V.1513)	--

1940-1945, naoorlogse CE ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK[1]	Nr . BBK[2]
29 oktober 1944	2 bomkraters ten noorden van spoorlijn t.h.v. hm 22 (FK3)	2.4.1	Historische luchtfoto's	Ja, het door afwerpmunitie getroffen gebied is, conform de WSCS-OCE, afgebakend op CE.	3	B1
6 november 1944	3 nieuwe bomkraters waargenomen in het analysegebied (FK1)	2.4.1	Historische luchtfoto's	Ja, het door afwerpmunitie getroffen gebied is, conform de WSCS-OCE, afgebakend op CE.	1	B1 B2
11 december 1944	Sheet 2234. Rly T/O. Bombed Rly V.1412, 1 cut.	2.14	The National Archives Londen	Nee, het betreft een kaartvierkant van 1 kilometer bij 1 kilometer. De beschrijving is te globaal om af te kunnen bakenen. Op de luchtfoto van 25 december 1944 is bovendien geen schade aan het spoor zichtbaar, wel inslagen in het naastgelegen terrein.	27 (midden spoorlijn in V.1412)	--
24 december 1944	V-1 neergestort bij de woning van de fam. Vrugteveen "De Panne" op het Borkeld te Holten.	2.2.2	T. Eversteijn Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de peri-ode 10 mei 1940 – 5 mei 1945	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	V200 indicatief	--
24 december 1944	V1 (V0200) neergekomen op de woning van de familie Vrugteveen 'De Panne' op het Borkeld.	2.2.2	www.vergeltungswaffen.nl	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	V200 indicatief	--
25 december 1944	3 nieuwe bomkraters waargenomen, 2 in het analysegebied, 1 in het onderzoeksgebied (FK2)	2.4.1	Historische luchtfoto's	Ja, het door afwerpmunitie getroffen gebied is, conform de WSCS-OCE, afgebakend op CE.	2	B1
4 januari 1945	Spitfire LF.IX, serial TA838, No. 332 Squadron, crash landed near Overtoom 3 km wsw of Rijssen. Hit by flak	2.2.2	SGLO crashregister, webeditie	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	--	--

1940-1945, naoorlogse CE ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK[1]	Nr . BBK[2]
4 januari 1945	Om 11.15 uur maakte ter hoogte van de Zanddijk, in de Overtoom bij Rijssen, een Spitfire een geslaagde noodlanding. (p. 365)	2.2.2	C. Cornelissen, Van grasmat tot Fliegerhorst	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Het betreft bovendien een noodlanding (het vliegtuig is verwijderd).	--	--
30 januari 1944	Jager onder kerktijd, om ongeveer 11.00 uur op de Borkeld neergestort (p. 157)	2.2.2	M.J.G. Hols, Holten in oorlogstijd	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	24 indicatief	--
9 februari 1945	Er kwam een V-1 neer op het huis van de familie Vrugteveen 'De Panne' op de Borkeld. Onder de bewoners viel een gewonde, terwijl twee paarden werden gedood (p. 166)	2.2.2	M.J.G. Hols, Holten in oorlogstijd	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	--	--
9 februari 1945	V-1 neergestort op de woning "De Panne" van de fam. Vrugteveen, Borkeld, Holten.	2.2.2	T. Eversteijn Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	V0724 indicatief	--
9 februari 1945	V1 (V0724) neergekomen op de woning 'De Panne' van de familie Vrugteveen op de Borkeld.	2.2.2	www.vergeltungswaffen.nl	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	V0724 indicatief	--
9 februari 1945	V1 (V0734) neergestort, neergestort bij/op schuur te Borkeld.	2.2.2	www.vergeltungswaffen.nl	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	V0734 indicatief	--

1940-1945, naoorlogse CE ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK[1]	Nr . BBK[2]
14 februari 1945	Wagens op Holterstraatweg beschoten (p. 85)	2.2.2	J. Dannenberg-Kohlwey/ P. Loogman, Ouwr 'n oorlog. Rijssen in de jaren 1940-1945	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	28 indicatief	--
24 februari 1945	Bij Rijssen werd in de buurt van Bekhuis aan de Holterweg (N.B. er wordt vermoedelijk op de Holterstraatweg gedoeld) de spoorlijn gebombardeerd. (p. 381)	2.2.2	C. Cornelissen, Van grasmat tot Fliegerhorst	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	28 indicatief	--
24 februari 1945	De spoorlijn in de buurt van Bekhuis aan de Holterweg (N.B. er wordt vermoedelijk op de Holterstraatweg gedoeld) wordt gebombardeerd. (p. 132)	2.2.2	J. Dannenberg-Kohlwey/ P. Loogman, Ouwr 'n oorlog. Rijssen in de jaren 1940-1945	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	28 indicatief	--
28 februari 1945	V1169 neergekomen op de Boerderij de Borkeld te Holten. De boerderij brandde geheel uit.	2.2.2	www.vergeltungswaffen.nl	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	V1169 indicatief	--
28 februari 1945	V-1 neergestort te Holten. Getroffen werd Borkeld	2.2.2	T. Eversteijn Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de peri-ode 10 mei 1940 – 5 mei 1945	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	V1169 indicatief	--
28 februari 1945	Op de Borkeld ontplofte een V-1, waardoor een boerderij geheel uitbrandde. (p. 382)	2.2.2	C. Cornelissen, Van grasmat tot Fliegerhorst	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	V1169 indicatief	--

1940-1945, naoorlogse CE ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK[1]	Nr . BBK[2]
Eind februari – begin maart 1945	Omstreeks eind februari, begin maart. Stortte er nogmaals een V-1 op de Borkeld neer, nu ter hoogte van de erven Schoneveld en Schot man. Een Duitse opruimingsploeg was spoedig ter plaatse (p. 166)	2.2.2	M.J.G. Hols, Holten in oorlogstijd	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	--	--
Eind 1944 / begin 1945	Er vond een bombardement plaats op Rijssen in de omgeving van De Overtoom.	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Rijssen	Ja, in combinatie met historische luchtfoto's. Deze dienen als uitgangspunt voor de te hanteren afbakening ten aanzien van afwerpmunitie.	11 indicatief	B1
1945	Een half uur later zorgt een lading trotyl voor de vernieling van de spoorlijn tussen Holten en Rijssen, ondanks de bewaking van ijverige landwachters.	2.2.2	bron: www.digibron.nl	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	4 indicatief	--
4 januari 1945	Op de zandweg vanaf de Rijksstraatweg Rijssen-Holten naar de Overtoom, is op een afstand van ongeveer 3 km van de kom der gemeente Rijssen een kleine Engelse jager neergestort.	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Rijssen	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	10 indicatief	--
4 januari 1945	Spitfire LF.IX, serial TA838, No. 332 Squadron, crash landed near Overtoom 3 km wsw of Rijssen. Hit by flak	2.2.2	SGLO crashregister, webeditie	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	--	--
15 maart 1945	Sheet 2765. 16 x 500, 29 x 250. 2 hits on line V.1513	2.14	The National Archives Londen	Nee, het betreft een kaartvierkant van 1 kilometer bij 1 kilometer. De beschrijving is te globaal om af te kunnen bakenen. Er is klein stukje spoorlijn aanwezig binnen kaartvierkant V.1513, echter ver buiten het analysegebied.	26 (midden V.1513)	--

1940-1945, naoorlogse CE ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK[1]	Nr . BBK[2]
12 juni 1945	Formulier voor aangifte van mijnenvelden of gevaar opleverende projectielen. Gemeente Rijssen De Verdeeling – Secties A935, E1185, D1519, D1557. Het betreft 3 niet-ontplofte bommen bij De Verdeeling.	2.12.1	Semi Statische Archiefdiensten, archief Mijn- en Munitie Opruimingsdienst	Nee, de locatie ligt in het analysegebied en het toepassen van een afbakening is niet van invloed op het onderzoeksgebied.	8	--
Onbekend	Tekening gemeente Rijssen, Sectie D, rood kader bij spoorweg Holten-Rijssen/Keizersdijk. Ook tussen boerderij Lindenberg bij straatweg Holten-Rijssen (tussen sectie D en Sectie E) en kleine locatie tussen straatweg Holten-Rijssen en spoorweg Holten-Rijssen.	2.12.1	Semi Statische Archiefdiensten, archief Mijn- en Munitie Opruimingsdienst	Nee, de beschrijving biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	9	--
26 juli 1945	Opgave aanwezige projectielen in gemeente Rijssen o.a. 3 stuks projectielen aan de spoorweg Rijssen-Holten in de nabijheid van de boerderij Lindenberg	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Rijssen	Nee, de beschrijving biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	11 indicatief	--
26 juli 1945	Berichtgeving m.b.t. tot opgave aanwezige projectielen in de gemeente Rijssen o.a. 3 stuks projectielen aan de spoorweg Rijssen-Holten in de nabijheid van de boerderij Lindenberg (bron: inventarisnr. 88)	2.10.1	Militair Gezag Overijssel	Nee, de beschrijving biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	11 indicatief	--
25 september 1945	Berichtgeving opruiming gevaarlijke projectielen d.d. 10 september 1945 o.a. weilanden in de 'Verdeling': onontplofte bommen (vermoedelijk gedetoneerd).	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Rijssen	Ja, in combinatie met historische luchtfoto's. Deze dienen als uitgangspunt voor de te hanteren afbakening ten aanzien van afwerpmunitie.	8	--

1940-1945, naoorlogse CE ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK[1]	Nr . BBK[2]
24 april 1950	Opgave van de in de gemeente Holten onbevoegd voorhanden zijnde ontplofbare stoffen o.a. op de Berkeld: granaat (inventarisnr. 1140)	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Holten	Nee, de beschrijving is te globaal en biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Borkeld is zowel een buurtschap als een natuurgebied. Niet duidelijk wordt welke specifieke locatie er werd getroffen.	13 indicatief	--
3 februari 1958	Aan de Rijssenseweg nabij de grens Holten-Rijssen, bij het perceel De Potze, waar munitieauto's in de lucht zijn gevlogen, liggen allerlei soort enmunitie. Het terrein dient met een detector te worden afgezocht (inventarisnr. 1140)	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Holten	Nee, de locatie ligt buiten het analysegebied.	14 indicatief	--
1975	EODD ruimrapportnr. 19752169. Langs spoorlijn Holten-Rijssen, in berm langs spoorlijn. Geruimd: 1 brisantgranaat van 75 mm met schokbuis, 1 brisantpantser-granaat van 75 mm zonder buis leeg	2.7.1	EODD Soesterberg / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de beschrijving biedt onvoldoende aanknopingspunten om een CE verdacht gebied af te bakenen.	--	--

1940-1945, naoorlogse CE ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK[1]	Nr . BBK[2]
22 maart 1982	Dhr. Landeweerd maakte melding van de aanwezigheid van een V1 in de gemeente Holten. Landeweerd wees op de grens van percelen 4037 en 4036 een plaats aan waar hij twee pantservuisten en een uniform had begraven (ten zuiden van de Rietdijk). In perceel 4126 wees hij de vermoedelijke ligplaats van een V1 aan (Borkeldseweg 20). Deze werden afgeschoten vanaf de basis Hoge Hexel bij Wierden. Landeweerd had gezien dat de V1 in een weiland was terechtgekomen. Ook andere personen hadden de V1 zien neerkomen. Eén iemand stelde echter dat de V1 daarna was gesloopt en verwijderd. Geconcludeerd wordt dat het zeer aannemelijk is dat er op de aangegeven plaats een V1 ligt, maar mogelijk diep in de grond (kaarten bijgevoegd met daarop weergegeven de locatie). (inventarisnr. 1140)	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Holten	Nee, deze locaties liggen buiten het analysegebied en zijn ter illustratie weergegeven op de feitenkaart.	15 (Panzer faust.) 16 (V1)	--

1940-1945, naoorlogse CE ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK[1]	Nr . BBK[2]
5 oktober 1982	Verslag van uitgevoerd onderzoek door de EOD met betrekking tot de melding van de mogelijke aanwezigheid van een V1 op 22 maart 1982. Op 7 en 14 september werd het onderzoek uitgevoerd. O.a. op de volgende locatie is gezocht: weiland achter de woning Borkeldsweg 20, een terrein van ca. 50 x 40 meter: geen resultaten, maar toch advies tot nader onderzoek. Op 7 februari 1983 geven de bewoners toestemming (inventarisnr. 1140)	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Holten	Nee, deze locatie ligt buiten het analysegebied en is ter illustratie weergegeven op de feitenkaart.	17 indicatief	--
5 oktober 1982	Verslag van uitgevoerd onderzoek door de EOD met betrekking tot de melding van de mogelijke aanwezigheid van een V1 op 22 maart 1982. Op 7 en 14 september werd het onderzoek uitgevoerd. O.a. op de volgende locatie is gezocht: weiland nabij familie Brummen aan de Geskesdijk, een strook grond van ca 25 x 4 meter: detector gaf veel metaal aan. Bewering dat hier twee pantservuisten zijn begraven was mogelijk juist. Op 4 januari 1983 toestemming voor nader onderzoek (inventarisnr. 1140)	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Holten	Nee, deze locatie ligt buiten het analysegebied en is ter illustratie weergegeven op de feitenkaart.	15 18 indicatief	--
1983	EODD ruimrapportnr. 19832556. VZA, recreatieterrein aan de Wild-weg 2. In 1944 op een afstand van ca. 100 meter een auto met munitie ontploft	2.7.1	EODD Soesterberg / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, deze locatie ligt buiten het analysegebied en is ter illustratie weergegeven op de feitenkaart.	UOnr. 19832556	--
1984	EODD ruimrapportnr. 19841798. ZA EODD n.a.v. VZA 19832556.	2.7.1	EODD Soesterberg / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, deze locatie ligt buiten het analysegebied en is ter illustratie weergegeven op de feitenkaart.	UOnr. 19841798	

1940-1945, naoorlogse CE ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK[1]	Nr . BBK[2]
10 juni 1984	Tijdens het eerste onderzoek op de camping De Prins is slechts klein kaliber munitie gevonden. Volgens de EOD is er weinig reden om aan te nemen dat er munitie ligt. (inventarisnr. 1140)	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Holten	Nee, de beschrijving biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	19 indicatief	--
1989	EODD ruimrapportnr. 19890806. Holterstraatweg, akkerland. Geruimd: 1 brisantgranaat van 75 mm met schokbuis	2.7.1	EODD Soesterberg / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, er wordt geen specifiek adres genoemd ter plaatse van de Holterstraatweg. De beschrijving is te globaal om af te kunnen bakenen.	UOnr. 19890806	--
16 januari 1989	Op verzoek van het gemeentebestuur van Holten dient opsporing en eventuele ruiming van vermoedelijk aanwezige explosieven uit de Tweede Wereldoorlog op o.a. de volgende locaties worden uitgevoerd: perceel grasland (ca. 4 x 30 m2) nabij de Geskesdijk. Het EOCKL is in februari 1997 ter plaatse geweest, niet nodig om actie te ondernemen. Wel melden als het perceel omgeploegd gaat worden. Tevens perceel bosgrond (ca. 450 m2) op het recreatieterrein 'De Prins', Wildweg 2 te Holten. (inventarisnr. 701)	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Holten	Nee, deze locatie ligt buiten het analysegebied en is ter illustratie weergegeven op de feitenkaart.	19 20 indicatief	--
14 augustus 1990	Schrijven en krantenbericht waarin melding wordt gedaan over de vondst van een granaat aan de Eerste Zanddijk.	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Rijssen	Nee, de beschrijving biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. (er wordt geen huisnummer of kruising genoemd)	7 indicatief	--
1992	EODD ruimrapportnr. 19922087, nabij Veenweg en camping op zandpad. Geruimd: 1 restant van een kardoeshuls van 25 ponder	2.7.1	EODD Soesterberg / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de beschrijving biedt onvoldoende aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen.	UOnr.	--

1940-1945, naoorlogse CE ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK[1]	Nr . BBK[2]
29 juli 1999	Aan de Zeggeweg (op de hoek met de Nullenbres?, sectie D, 1557 en 1519) zijn een vliegtuigbom en een drietal brisantgranaten gevonden. Er wordt overgegaan op onderzoek.	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Rijssen	Nee, het gebied is door Leemans onderzocht, echter geen CE aangetroffen (AVG heeft het naastgelegen terrein in 2013 onderzocht).	21 (1557) 22 (1519)	--
2000	EODD ruimrapportnr. 20000936. Zwilweg 12. Geruimd: 1 hulsbodem van 25 ponder leeg	2.7.1	EODD Soesterberg / Semi-Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de locatie ligt buiten het analysegebied en is niet van invloed op het onderzoeksgebied.	UOnr. 20000936	--
9 april 2013	Door AVG veiliggesteld: 3 brisant pantsergranaten van 20 mm, 2 brisantgranaten van 20 mm, zonder ontsteker	2.1.1	AVG Explosieven Opsporing Nederland, Proces-Verbaal van Oplevering CE onderzoek landinrichting Rijssen d.d. 11 april 2013. Documentcode: 1356011-PVO-01	Nee, er is een CE onderzoek uitgevoerd waarna, conform de WSCS-OCE, een Procesverbaal van Oplevering (PVO) is opgemaakt. Dit gebied is daardoor onverdacht tot de in het PVO genoemde diepte. Aangezien niet bekend is waar exact de 20 mm granaten zijn geruimd, kan er geen CE verdacht gebied voor vliegtuigboordwapenmunitie worden afgebakend.	--	--

4 BEOORDELING BRONNENMATERIAAL

4.1 Indicatie van explosieven in het analysegebied

Uit dit vooronderzoek zijn de volgende indicaties naar voren gekomen:
- Ter plaatse van het analysegebied is afwerpmunitie neergekomen
- De EODD heeft CE in het analysegebied geruimd. Het betrof o.a. 20 mm vliegtuigboordwapenmunitie

Er is in de meidagen van 1940 en voorafgaand aan de bevrijding door de geallieerden en geen sprake geweest van grondgevechten in het analysegebied. Er waren hier ook geen militaire objecten aanwezig. Ter plaatse van het analysegebied zijn geen militaire vliegtuigen gecrasht of de beschrijvingen zijn zodanig globaal dat niet kan worden bepaald of er sprake is van het analysegebied.

Het analysegebied heeft geleden onder gevechtshandelingen.

Er is na de Tweede Wereldoorlog sprake geweest van naoorlogse bodemingrepen in het analysegebied (contra-indicaties). Het betrof o.a. ruilverkavelingswerkzaamheden. Tevens is er een door AVG in het verleden een CE onderzoek in (een gedeelte van) het analysegebied uitgevoerd.

Op basis van de beschikbare feiten zijn er indicaties beschikbaar waaruit blijkt dat er mogelijk CE in het analysegebied aanwezig zijn.

4.2 Leemten in kennis bronnenmateriaal

- Bij een historisch onderzoek kan nooit een volledig overzicht van alle bronnen worden verkregen. Er is bij dit onderzoek gebruik gemaakt van een bronnenselectie. Getuigen die meer kunnen vertellen over munitiedumpingen, vliegtuigcrashes en bombardementen kunnen ondertussen zijn overleden.
- Luchtfoto's van de Royal Air Force geven doorgaans een betrouwbare indicatie betreffende de vraag of er mogelijk CE in het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Luchtfoto's geven altijd een momentopname weer. Er kunnen voor, na en tussen verschillende opnamedata CE in het onderzoeksgebied zijn terechtgekomen. Het is, vanwege getroffen camouflagemaatregelen, maar zeer de vraag of alle geschutopstellingen etc. op luchtfoto's kunnen worden teruggevonden.
- De ruimrapporten van de EOD kennen hun beperkingen voor wat betreft de nauwkeurigheid van de vindplaatsbeschrijvingen. Het is niet altijd mogelijk om exact aan te geven waar de CE werden aangetroffen. Deze munitie is bovendien geruimd. Dergelijke beperkingen zijn er ook bij andere geraadpleegde bronnen, zoals bijvoorbeeld documenten uit de gemeentearchieven. Er kan alleen een CE verdacht gebied worden afgebakend met behulp van concrete locatiebeschrijvingen.

4.3 Soort en verschijningsvorm van explosieven

In de lijst van gebeurtenissen (hoofdstuk 3) wordt de volgende gevechtshandeling genoemd:
- Het neerkomen van afwerpmunitie

Voor de genoemde handelingen is beoordeeld of – als gevolg van de handeling – CE in het onderzoeksgebied kunnen worden aangetroffen. Zo ja, dan is tevens beoordeeld welke van de zestien hoofdsoorten CE uit de WSCS-OCE, versie 1, in de bodem aanwezig kunnen zijn.

4.3.1 Tactische luchtaanvallen

De geraadpleegde bronnen maken melding gemaakt van de volgende gevechtshandeling:
- De afworp van geallieerde vliegtuigbommen met een gewicht van 250 lb., 500 lb. en 1000 lb. Er was sprake van tactische duikbombardementen

De volgende soorten CE zijn als gevolg van de bovengenoemde gevechtshandelingen mogelijk in de bodem aanwezig:

Soort explosief	Nationaliteit	Subsoort	Verschijningsvorm
Afwerpmunitie	Geallieerd	250 lb., 500 lb., 1000 lb.	Afgeworpen

4.4 Aantal mogelijk aan te treffen explosieven

De volgende aantallen CE kunnen mogelijk in het onderzoeksgebied worden aangetroffen. Een en ander is gebaseerd op een inschatting van AVG omdat er in de (historische) bronnen geen exacte aantallen worden genoemd:

Soort explosief	Aantal mogelijk aan te treffen explosieven
Afwerpmunitie	Eén t/m enkele

4.5 Horizontale en verticale begrenzing verdacht gebied

De verdachte gebieden die in deze paragraaf worden besproken zijn ingetekend op de CE-bodembelastingkaart. In de volgende deelparagraaf wordt de begrenzing van ieder verdacht gebied besproken en gemotiveerd.

4.5.1 Verdachte locaties tactische luchtaanvallen

Dit betreft de locaties die in de Tweede Wereldoorlog het doelwit zijn geweest van tactische luchtaanvallen. Het volgende onderscheid wordt gemaakt:
- Tactische luchtaanvallen op een 'pin point target'
- Tactische luchtaanvallen op een 'line target'

De WSCS-OCE maakt, voor wat betreft de afbakening van op afwerpmunitie verdachte gebieden, het volgende onderscheid tussen pin point targets en line targets:
- Duikbombardement op zgn. pin point target, inslagenpatroon onbekend. Gebied dat is getroffen door een bombardement met jachtbommenwerpers, met als doel om een vooraf bepaald specifiek object te treffen (bijvoorbeeld een brug of militair hoofdkwartier). Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 181 meter, gemeten vanuit het hart van het doel als zijnde CE verdacht aan te merken

- Duikbombardement op zgn. line target, inslagenpatroon onbekend. Lineair gebied, nabij een spoorlijn, dat is getroffen door een bombardement met jachtbommenwerpers, met als doel om de spoorlijn te treffen (bijvoorbeeld omdat zich hier een trein bevond). Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 91 meter gemeten vanuit het hart van de spoorlijn als zijnde CE verdacht aan te merken.

De WSCS-OCE kent enkele hiaten voor wat betreft de afbakening van CE verdachte gebieden. Wat bijvoorbeeld te doen met bomkraters die verder dan 91 meter van de spoorlijn liggen? AVG motiveert de afbakening van op afwerpmunitie verdachte gebieden als volgt:

- Is er geen duidelijk aanwijsbaar pin point target (181 meter, gemeten vanuit het hart van het doelwit), maar zijn er op de luchtfoto's wel één of meerdere kraters zichtbaar, dan wordt rondom het hart van deze krater(s) een straal van 181 meter getrokken.
- Bevinden waargenomen kraters zich verder dan 91 meter vanaf het hart een gebombardeerde spoorlijn, dan wordt de afbakening van het pin point target gehanteerd (181 meter, gemeten vanuit het hart van het doelwit). Uitgangspunt is dan dat niet duidelijk is of er hier sprake is geweest van vliegtuigbommen bedoeld voor de spoorlijn, of een pin point target in de omgeving (bijvoorbeeld mobiele luchtafweer). Derhalve wordt er van een worst case scenario uitgegaan, in dit geval het pin point target (181 meter, gemeten vanuit het hart van het doelwit).
- Er kan bij op luchtfoto's waargenomen bomkraters lang niet altijd worden bepaald of er sprake is geweest van een bombardement of een noodafworp. De WSCS-OCE schrijft geen afbakening voor ingeval noodafworpen. Indien niet zeker is of er sprake was van een bombardement of een noodafworp, dan wordt er van een worst case scenario uitgegaan, in dit geval het pin point target (181 meter, gemeten vanuit het hart van het doelwit).

Afwerpmunitie van 250, 500 en 1000 lb. kan in de vastgestelde verdachte gebieden worden aangetroffen tot een maximale conusweerstand van 10 MPa met een minimale laagdikte van 1 meter. De bovengrens is de NAP-hoogte uit de Tweede Wereldoorlog (geen gegevens over beschikbaar). De NAP hoogte ter plaatse van het op afwerpmunitie verdachte gebied varieert van 11,40 meter +NAP tot 12,40 meter +NAP.

De exacte indringingsdiepte kan voorafgaand aan de uitvoeringsfase van een project met behulp van sondeergegevens worden bepaald.

5 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

5.1 Conclusie

AVG heeft in opdracht van Staatsbosbeheer een vooronderzoek CE uitgevoerd voor het onderzoeksgebied Landinrichting Rijssen.

Op basis van de beoordeelde feiten van het vooronderzoek is geconcludeerd dat er indicaties zijn voor de mogelijke aanwezigheid van CE.

De volgende gevechtshandelingen / CE gerelateerde handelingen hebben in en/of nabij het onderzoeksgebied plaatsgevonden:
- Het neerkomen van afwerpmunitie

De volgende CE kunnen mogelijk in het onderzoeksgebied worden aangetroffen:
- Afwerpmunitie 250, 500 en 1000 lbs.

Het onderzoeksgebied is gedeeltelijk verdacht op CE. Het CE verdachte gebied is horizontaal afgebakend op de CE-bodembelastingkaart (zie bijlage 6.5).

De horizontale en verticale afbakening van de CE verdachte gebieden wordt besproken in hoofdstuk 4.5.

5.2 Advies vervolgtraject

De door AVG voor Staatsbosbeheer geadviseerde vervolgstappen worden in de hierop volgende paragrafen besproken.

5.2.1 Verkleinen CE verdachte gebieden

Voor de CE verdachte gebieden wordt geadviseerd om een nadere verdiepingsslag te maken en te kijken of deze met behulp van informatie over naoorlogse werkzaamheden kunnen worden verkleind. Denk hierbij aan:
- Kaartmateriaal/bestekstekeningen waarmee feitelijk kan worden aangetoond dat (delen van) CE verdachte gebieden naoorlogs zijn geroerd. Op basis van deze gegevens kan mogelijk de horizontale en/of de verticale afbakening van het CE verdachte gebied worden gereduceerd.
- Gegevens betreffende naoorlogse ophogingen in de CE verdachte gebieden.

5.2.2 Opsporing CE

Staatsbosbeheer kan ook direct tot opsporing van CE overgaan. Het CE onderzoek maakt onderdeel uit van de opsporingsfase die in paragraaf 6.6 van de WSCS-OCE is beschreven. De opsporingsfase omvat het geheel van organisatie en uitvoering, achtereenvolgens: werkvoorbereiding, detecteren, interpreteren, lokaliseren, laagsgewijs ontgraven en identificeren van de vermoede explosieven, tijdelijk veiligstellen van de situatie tot aan overdracht aan de EOD en proces-verbaal van oplevering aan de opdrachtgever en Bevoegd Gezag.

Om een gedegen detectieonderzoek te kunnen uitvoeren dient het opsporingsgebied goed beloopbaar en vrij van obstakels te zijn. Dat wil zeggen dat alle bovengrondse obstakels, zoals hekwerk, begroeiing

en gewas voor aanvang van de detectie moet zijn verwijderd. Na het verwijderen van de bovengrondse obstakels kan de locatie worden gedetecteerd. Bomen en begroeiing dienen boven het maaiveld te worden gerooid/gesnoeid. Indien een analoge detectie wordt uitgevoerd dienen alle verdachte objecten die worden gedetecteerd en waarvan de meetwaardenovereenkomsten vertonen met mogelijk aanwezige CE in kaart te worden gebracht door de locatie door middel van GPS in te meten. Bij deze vastlegging dient tevens de vermoedelijke diepte te worden vastgelegd. Bij het uitvoeren van een computerondersteunde detectie wordt de data vastgelegd in een datalogger. De data wordt na de detectie uitgelezen in een speciaal hiervoor ontworpen softwareprogramma.

De hoeveelheid te benaderen objecten kan pas worden bepaald na het uitvoeren van de detectie. De uit de detectie aangemerkte verdachte objecten worden uitgezet in het opsporingsgebied met behulp van GPS. Deze punten worden vervolgens handmatig en indien nodig machinaal benaderd. Aangetroffen objecten worden vervolgens geïdentificeerd en indien nodig veiliggesteld.

6 BIJLAGEN

6.1 Bronnenlijst

6.1.1 Archieven en overige instanties

- Explosieven Opruimings Dienst Defensie te Soesterberg / Semi Statische Archief Diensten te Rijswijk
- Bedrijfsarchief AVG
- Gemeentearchieven gemeenten Wierden, Holten-Rijssen en Hellendoorn
- Kadaster te Zwolle
- Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage
- Luftbilddatenbank te Estenfeld
- Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie te Amsterdam
- Nederlands Instituut voor Militaire Historie te 's-Gravenhage
- Provinciaal Archief / Historisch Centrum Overijssel Zwolle
- Universiteit Wageningen, afdeling Speciale Collecties
- The National Archives te Londen

6.1.2 Literatuur

- H. Amersfoort / P. Kamphuis (red.), *Mei 1940. De strijd op Nederlands Grondgebied* ('s-Gravenhage 2005)
- C. Cornelissen en J. Slettenhaar, *In de schaduw van de adelaar. De oorlogsjaren 1940-1945 in de gemeenten Almelo en Wierden* (Twente 1982)
- C. Cornelissen, *Van grasmat tot Fliegerhorst. Een oorlogsdocumentatie over de luchtstrijd boven het oostelijke deel van de Overijssel* (Twente 1998)
- J. Dannenberg-Kohlwey en P. Loogman, *Ouwr'n oorlog. Rijssen in de jaren 1940-1945. Herinneringen, dagboekfragmenten, interviews, gedichten, brieven* (Rijssen 1995)
- M.J.G. Hols en H.J. Steunenberg, *Holten in oorlogstijd* (Holten 1984)
- C. Huurman, *Het spoorwegbedrijf in oorlogstijd 1939-1945* ('s-Hertogenbosch 2001)
- C. Klep / B. Schoenmaker (red.), *De bevrijding van Nederland 1944 – 1945. Oorlog op de flank* (Den Haag 1995)
- G.J.I. Kokhuis, *Twente in de Tweede Wereldoorlog* (Enschede 1993)
- F.J. Luisman, *Saksers onder het Duitse juk* (De Krim – Hardenberg 1981)
- A. Meijers, *Achtung Minen – Danger Mines. Het ruimen van landmijnen in Nederland 1940-1947* (Soesterberg 2013)
- F.J. Molenaar, *De luchtverdediging in de meidagen van 1940. Deel 1 en deel 2* ('s-Gravenhage 1970)
- V.E. Nierstrasz (red.), *De operatiën van het veldleger en het oostfront van vesting Holland, mei 1940* ('s-Gravenhage 1955)
- F. Noltus, *Wierden in bezettingstijd* (Kampen 1983)
- B.C. de Pater/ B. Schoenmaker e.a., *Grote Atlas van Nederland 1930-1950* ('s-Gravenhage / Utrecht / Zierikzee 2006)
- H.W. Poorterman, *Stampende laarzen. Op de grens van Twente en Salland* (Twente 1981)
- H. Roest, *Overijssel bevrijd* (Steenwijk 1994)
- Stichting Historische Kring-Wierden, *Laatste herinneringen 1940-1945* (Wierden 2008)
- J. van Woensel, *Vrij van Explosieven. De geschiedenis van het EOCKL en zijn voorgangers 1944-2004* (Amsterdam 2004)
- H. Wonink, *Stille getuigen 1940-1945* (Hengelo 1990)
- G.J. Zwanenburg, *En nooit was het stil….Kroniek van een Luchtoorlog. Deel 1 & 2* ('s-Gravenhage 1990/1992)

6.1.3 Websites

- http://www.avg.eu
- http://www.explosievenopsporing.com
- http://www.explosievenopsporing.nl
- http://www.vergeltungswaffen.nl
- http://verliesregister.studiegroepluchtoorlog.nl

6.1.4 Overig

- T. Eversteijn, *Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 - 5 mei 1945* (2003)

6.2 Certificaat WSCS-OCE

TÜV NEDERLAND

AVG Explosieven Opsporing Nederland

te Waalwijk
KvK: 12029421

heeft aangetoond dat het managementsysteem en de verrichtte werkzaamheden voldoen aan het:

Systeemcertificaat
Opsporen Conventionele Explosieven WSCS-OCE: 2012, versie 1

Het bedrijf voldoet daarmee aan de in de bovengenoemde werkveldspecifieke certificatieschema vastgelegde eisen ten aanzien van:

Deelgebied A: Opsporing (inclusief vooronderzoek)
Deelgebied B: Civieltechnisch Opsporingsproces

Evaluatie van het managementsysteem heeft plaatsgevonden volgens het certificatiereglement van TÜV Nederland.

Deze certificatie is onderworpen aan een jaarlijkse evaluatie door TÜV Nederland.

Registratienummer:	13380/11.1
Ingangsdatum:	15-12-2015
Certificaat geldig tot:	15-12-2018
Datum eerste certificaat:	15-12-2006

Managing Director
Dhr. E.W.A.C. Franken

TÜV Nederland
De Waal 21 C
5684 PH Best
T: +31 (0) 499 – 339 500
F: +31 (0) 499 – 339 509
E: info@tuv.nl
W: www.tuv.nl

Stichting Certificering Vuurwerk & Explosieven

WSCS-OCE

1 / 1

6.3 Richtlijnen WSCS-OCE afbakening verdachte gebieden

Indicatie	Algemene omschrijving	Uitgangspunt conclusie		Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
		Verdacht	Onverdacht	
Verdedigingswerk	Groepering van wapenopstellingen en/of geschutsopstellingen, rondom afgezet met een versperring (bijvoorbeeld weerstandskern of steunpunt).	x		Het grondgebied binnen de grenzen van het verdedigingswerk is verdacht. De grenzen worden bij voorkeur bepaald aan de hand van georefereerde luchtfoto's.
Wapenopstelling	Opstelling van handvuurwapen, machinegeweer of andere (semi-) automatisch wapen, niet zijnde onderdeel van een verdedigingswerk.	x		Locatie van de wapenopstelling.
Geschutopstelling (statisch en mobiel)	Locatie van geschut, niet zijnde onderdeel van een verdedigingswerk.	x		25 meter rondom het hart van de geschutopstelling, maar niet verder dan een eventueel aangrenzende watergang.
Munitieopslag in open veld	Locatie van munitievoorraad in het open veld, niet zijnde binnen een verdedigingswerk.	x		Locatie van de veldopslaglocatie.
Loopgraaf	Militaire loopgraaf.	x		Het gebied binnen de contouren van de loopgraaf is verdacht, bij voorkeur bepaald aan de hand van georefereerde luchtfoto's.
Tankgracht of –geul	Een diepe (al dan niet droge) gracht of geul met steile wanden, aangebracht om pantservoertuigen tegen te houden.		x	Niet verdacht, tenzij er aanwijzingen zijn dat er mogelijk munitie in gedumpt is.
Landmijnen verdacht gebied	Middels een aanwijzing, niet zijnde een mijnenlegrapport, op landmijnen verdacht verklaard gebied. In het verdachte gebied zijn bij de controle door de MMOD géén landmijnen aangetroffen.		x	n.v.t.
Landmijnen verdacht gebied	Middels een aanwijzing, niet zijnde een mijnenlegrapport, op landmijnen verdacht verklaard gebied. In het verdachte gebied zijn bij de controle door de MMOD, of bij naoorlogse activiteiten landmijnen aangetroffen.	x		De grenzen zoals aangegeven in het ruimrapport.
Mijnenveld	Geregistreerd mijnenveld, waarvan mijnenlegrapport aanwezig is. Alle volgens het legrapport gelegde landmijnen zijn geruimd.		x	n.v.t.
Mijnenveld	Geregistreerd mijnenveld waarvan mijnenlegrapport aanwezig is. Niet alle volgens het mijnenlegrapport gelegde landmijnen zijn geruimd. Geen feitelijke onderbouwing bekend waarom er landmijnen worden vermist.	x		De grenzen zoals aangegeven in het mijnenlegrapport en/of ruimrapport.
Mijnenveld	Mijnenlegrapport aanwezig. Niet alle volgens het legrapport gelegde landmijnen zijn geruimd. Feitelijke onderbouwing bekend waarom er landmijnen worden vermist.		x	n.v.t.
Versperringen	Versperringen, zoals strandversperringen en Drakentanden.		x	Tenzij er indicaties zijn dat CE onderdeel uitmaken van de versperring.
Infrastructuur zonder geschutsopstelling of munitievoorraad	Militaire werken zoals woononderkomen of werken met een burgerdoel zoals schuilbunker.		x	Tenzij er indicaties zijn op CE vanwege de aanwezigheid van nabijverdediging in de vorm van bijvoorbeeld wapenopstellingen.
Schuilloopgraaf	Loopgraaf voor burgerbevolking om in te schuilen.		x	n.v.t.

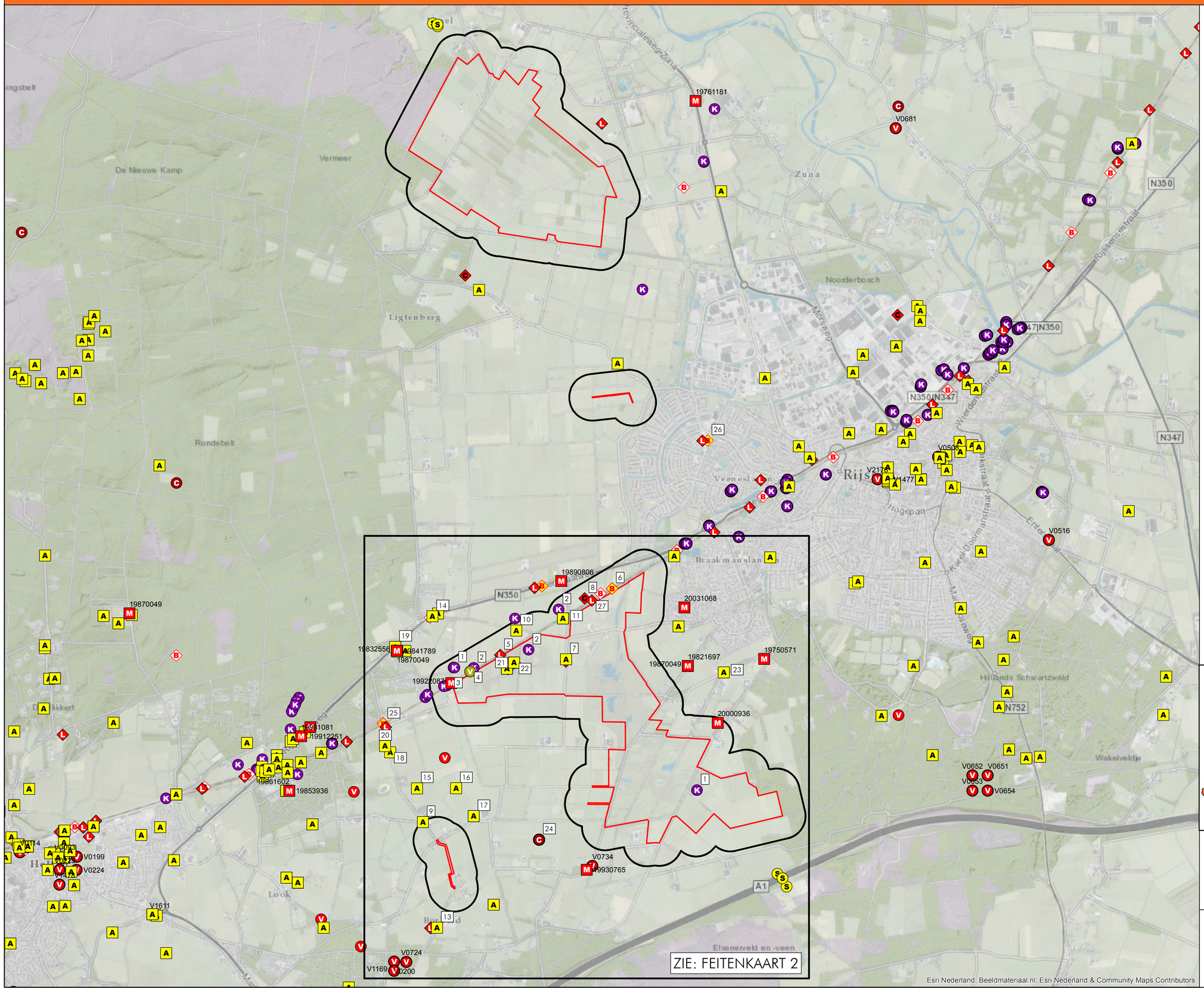
Indicatie	Algemene omschrijving	Uitgangspunt conclusie		Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
		Verdacht	Onverdacht	
Kampementen	Grondgebied met onderkomens zoals tenten.		x	Tenzij er indicaties zijn op CE vanwege de aanwezigheid van munitieopslag of nabij-verdediging in de vorm van bijvoorbeeld wapenopstellingen.
Mangat	Gat in grond met schuilfunctie, niet in gebruik genomen als schuttersput.		x	n.v.t.
Vernielingslading	Locatie van aangebrachte vernielings-lading.	x		Locatie van de vernielingslading.
Artillerie-, mortier- of raketbeschieting	Gebied dat is beschoten door mobiel of vast geschut, mortieren of grondge-bonden (meervoudig) raketwerpersys-teem.	x		Situationeel te bepalen.
Raketbeschieting inslagenpatroon bekend	Gebied dat is getroffen door een ra-ketbeschieting met jachtbommenwer-pers.	x		Op basis van een analyse van het in-slagenpatroon wordt de maximale afstand tussen twee opeenvolgende inslagen binnen een inslag-patroon bepaald. Het verdachte gebied wordt afgebakend door deze afstand te projecteren op de buitenste inslagen van het inslagenpatroon. Dat is exclusief de eventuele horizontale verplaat-sing van de buitenste blindganger binnen het inslagenpatroon.
Inslagpunt blind-ganger, zijnde een vliegtuigbom	Vliegtuigbom die niet in werking is ge-treden.			Te bepalen volgens rekenmethode waarin ten minste rekening wordt gehouden met de volgende parameters: de afwerphoogte, de afwerpsnelheid, het gewicht van de bom, de diameter van de bom en de weerstand van de bodem. Op basis van in ieder geval deze vijf parameters wordt berekend tot welke diepte CE theoretisch kunnen indringen en hoe ver de maximale horizontale verplaatsing is.
Crashlocatie vlieg-tuig	Aanwezigheid van CE vanwege de crash.	x		Situationeel te bepalen.
Krater van gedeto-neerde incidentele luchtafweergranaat	Gebied waarin zich de krater van de detonatie van een incidentele luchtaf-weergranaat bevindt.		x	Tenzij er indicaties zijn dat het geen inci-dentele luchtafweergranaat betreft.
Inslagpunt van een V-1 wapen	Gebied dat is getroffen door de inslag van een V-1 wapen.	x		15 meter rondom een inslagpunt vanwege de mogelijke horizontale verplaatsing onder de grond.
Krater van een (ge-deeltelijk) gedeto-neerd V-1 wapen	Gebied waarin zich de krater van de detonatie van een V-1 wapen bevindt.	x		50 meter rondom een inslagpunt vanwege de mogelijke aanwezigheid van explosieve componenten.
Krater van een (ge-deeltelijk) gedeto-neerd V-2 wapen	Gebied waarin zich de krater van de detonatie van een V-2 wapen bevindt.	x		Situationeel te bepalen.
Dumplocatie van munitie en/of toe-behoren	Dumplocatie van CE en/of toebehoren in landbodem of op waterbodem.	x		Locatie van de dump en afbakening verder situationeel te bepalen, bijvoorbeeld dum-ping in stilstaand of stromend water.
Ongecontroleerde (massa)explosie	(Sympathische) detonatie van een explosieven voorraad zoals ontploffing munitieopslag of munitie trein.	x		Situationeel te bepalen.
Vernietigingslocatie voor CE	Eén of meerdere springputten.	x		De contour(en) van de springput(ten) en af-bakening verder situationeel te bepalen, bijvoorbeeld gelet op de afstand van even-tuele uitgeworpen CE buiten deze con-tour(en).
Vernielingslading (in werking gesteld)	Locatie van in werking gestelde vernielingslading, waarbij de mogelijk-heid bestaat op het aantreffen van niet (geheel) gedetoneerde spring-lading(en).	x		Locatie waar de vernielingslading in wer-king is gesteld en afbakening verder situati-oneel te bepalen.

Indicatie	Algemene omschrijving	Uitgangspunt conclusie		Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
		Verdacht	Onverdacht	
Tapijtbombarde-ment	Gebied dat is getroffen door een bom-bardement met middelzware en/of zware bommenwerpers, met als doel om schade aan te richten over een groot gebied.	x		Op basis van een analyse van het inslagenpatroon (1) wordt de maximale afstand tussen twee opeenvolgende in-slagen binnen een inslagpatroon bepaald. Het verdachte gebied wordt afgebakend door deze afstand te projecteren op de buitenste inslagen van het inslagenpatroon. Dat is exclusief de eventuele horizontale verplaatsing van de buitenste blindganger binnen het inslagenpatroon.
Duikbombardement op zgn. 'Pin Point Target', inslagenpa-troon onbekend	Gebied dat is getroffen door een bombardement met jachtbommen-werpers, met als doel om een vooraf bepaald specifiek object te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 181 meter gemeten vanuit het hart van het doel. (2/3)
Duikbombardement op zgn. 'Line Tar-get', inslagenpa-troon onbekend	Lineair gebied, nabij een spoorlijn, dat is getroffen door een bombardement met jachtbommenwerpers, met als doel om de spoorlijn te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 91 meter gemeten vanuit het hart van de spoorlijn. (2/4)
Raketbeschieting op zgn. 'Pin Point Target', inslagenpa-troon onbekend	Gebied dat is getroffen door een raketbeschieting met jachtbommen-werpers, met als doel om een vooraf bepaald specifiek object te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 108 meter gemeten vanuit het hart van het doel. (2/5)
Raketbeschieting op zgn. 'Line Target, inslagenpatroon onbekend	Lineair gebied, nabij een spoorlijn, dat is getroffen door een raketbeschieting met jachtbommenwerpers, met als doel om de spoorlijn of treinstel op deze spoorlijn te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 80 meter gemeten vanuit het hart van de spoorlijn. (2/6)

1. Verzameling van de locaties van inslagen van één bepaald toestel of één bepaald bombardement.
2. Afstanden zijn afkomstig van een Britse studie (empirisch onderzoek) naar de accuratesse bij aanvallen door eenmotorige duikbommenwerpers gedurende de periode oktober 1944 – april 1945 (AIR 55/322). Eventueel effect van vijandelijk luchtafweer tijdens deze duikbombardementen is niet in de studie meegenomen.
3. De genoemde afstand is de gemiddelde afstand t.o.v. het doel waarbij opgemerkt moet worden dat 50% van de vliegtuigbommen binnen 119 meter neer is gekomen en de maximaal gemeten afstand t.o.v. het doel 181 meter was.
4. De genoemde afstand is de gemiddelde afstand t.o.v. het doel waarbij opgemerkt moet worden dat 50 % van de vliegtuigbommen binnen 46 meter neer is gekomen en de maximaal afstand t.o.v. het doel 91 meter was.
5. De genoemde afstand is de gemiddelde afstand t.o.v. het doel (gebouwen) waarbij opgemerkt moet worden dat de gemiddelde spreiding van de raketten t.o.v. het middelpunt van een salvo 69 meter was, en dat de gemiddelde afstand van het middelpunt van een salvo t.o.v. het doel 39 meter was.
6. De genoemde afstand is de maximale afstand gemeten n.a.v. luchtfoto-interpretatie.

6.4 Presentatiekaart verzamelde historische feiten

FEITENKAART - LANDINRICHTING RIJSSEN

Legenda

- Inzet van EODD
- Melding uit een archief
- Melding van een luchtaanval
- Melding van een luchtaanval (boordwapen)
- Melding m.b.t. CE
- Melding over een neergestort vliegtuig
- Melding over een V-wapen
- Vernielingslading in werking gesteld
- Krater >2 meter
- Stelling
- Onderzoeksgebied
- Analysegebied

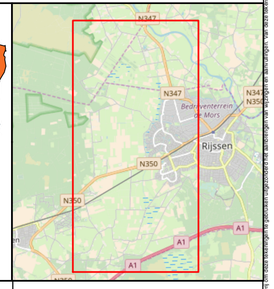
De feiten die op de feitenkaart zijn ingetekend betreffen de feiten overeenkomstig uit de rapportage. Feiten die in de archieven zijn aangetroffen, maar overduidelijk niet het onderzoeksgebied of analysegebied betreffen zijn niet ingetekend. De feiten buiten het analysegebied zijn daarentegen niet volledig.

Nummers naast de symbolen op de kaart verwijzen naar de feitentabel in het vooronderzoek.

0 100200 400 600 800 1.000 METER

N

AVG Explosieven Opsporing Nederland
Postbus 160
6590 AD Gennep

Feitenkaart
Conventionele Explosieven

Gemeente Rijssen-Holten,
Hellendoorn, Wierden

Landinrichting Rijssen

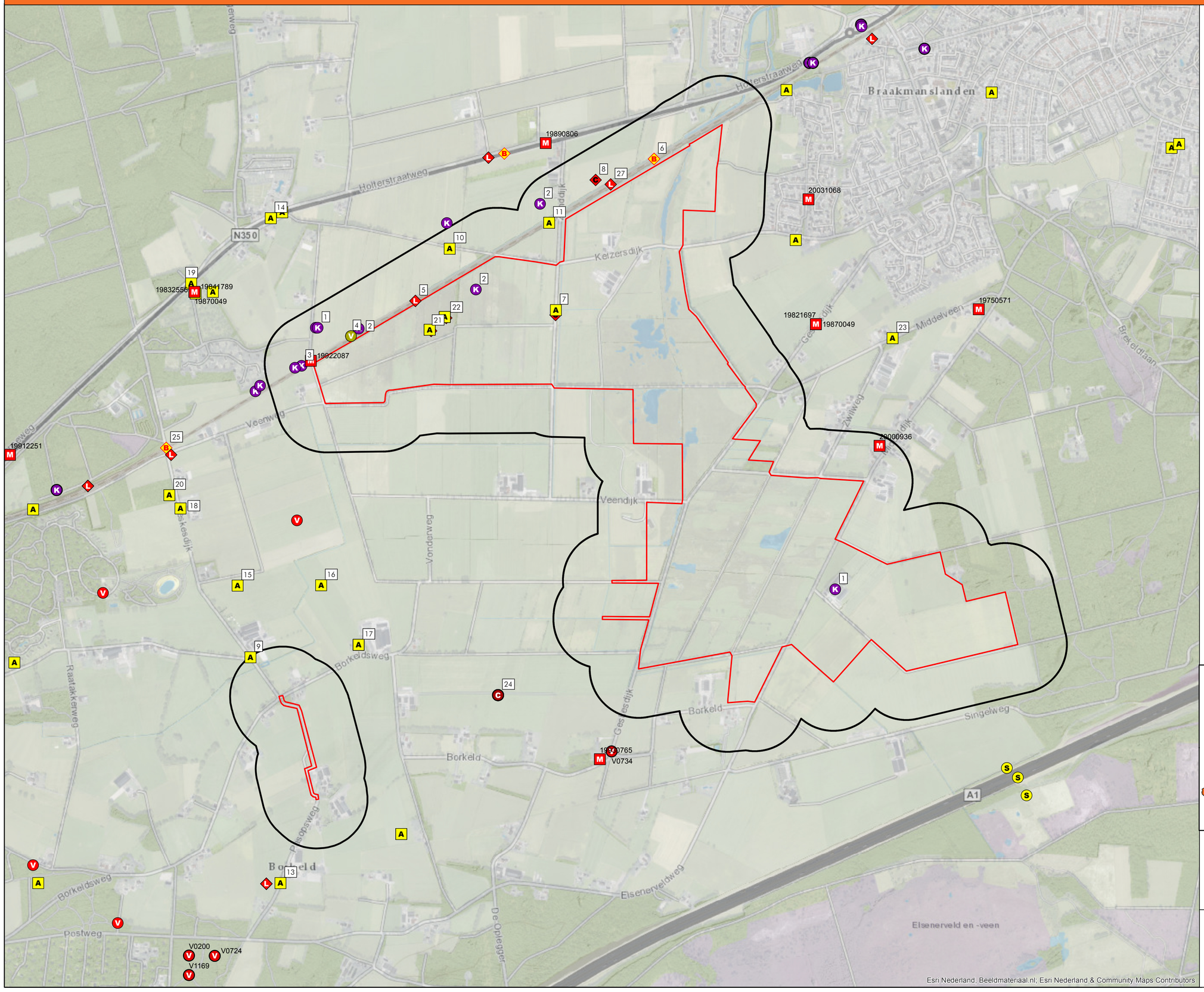
Opdrachtgever:

Staatsbosbeheer
Propaanstraat 9
7463 PN Rijssen

Projectnummer:	1762099
Tekeningnummer:	FK1
Formaat:	A2
Getekend:	Paul Gieben
Datum:	13-10-2017
Voor akkoord:	Menno Abee

Deze tekening is eigendom van AVG Explosieven Opsporing Nederland. Het is de opdrachtgever niet toegestaan deze tekening te gebruiken voor andere doeleinden dan waarvoor deze verstrekt is. Zonder toestemming van AVG Explosieven Opsporing Nederland is openbaarmaking, vermenigvuldiging en/of openbaarmaking op welke wijze dan ook, zonder beperking, verboden. © AVG

FEITENKAART - LANDINRICHTING RIJSSEN

Legenda

- Inzet van EODD
- Melding uit een archief
- Melding van een luchtaanval
- Melding van een luchtaanval (boordwapen)
- Melding m.b.t. CE
- Melding over een neergestort vliegtuig
- Melding over een V-wapen
- Vernielingslading in werking gesteld
- Krater >2 meter
- Stelling
- Onderzoeksgebied
- Analysegebied

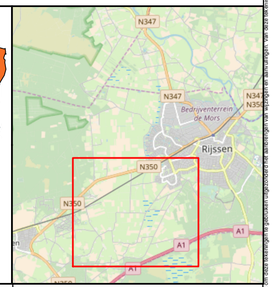
De feiten die op de feitenkaart zijn ingetekend betreffen de feiten overeenkomstig uit de rapportage. Feiten die in de archieven zijn aangetroffen, maar overduidelijk niet het onderzoeksgebied of analysegebied betreffen zijn niet ingetekend. De feiten buiten het analysegebied zijn daarentegen niet volledig.

Nummers naast de symbolen op de kaart verwijzen naar de feitentabel in het vooronderzoek.

N

0 50 100 200 300 400 500 METER

AVG Explosieven Opsporing Nederland
Postbus 160
6590 AD Gennep

Feitenkaart
Conventionele Explosieven

Gemeente Rijssen-Holten,
Hellendoorn, Wierden

Landinrichting Rijssen

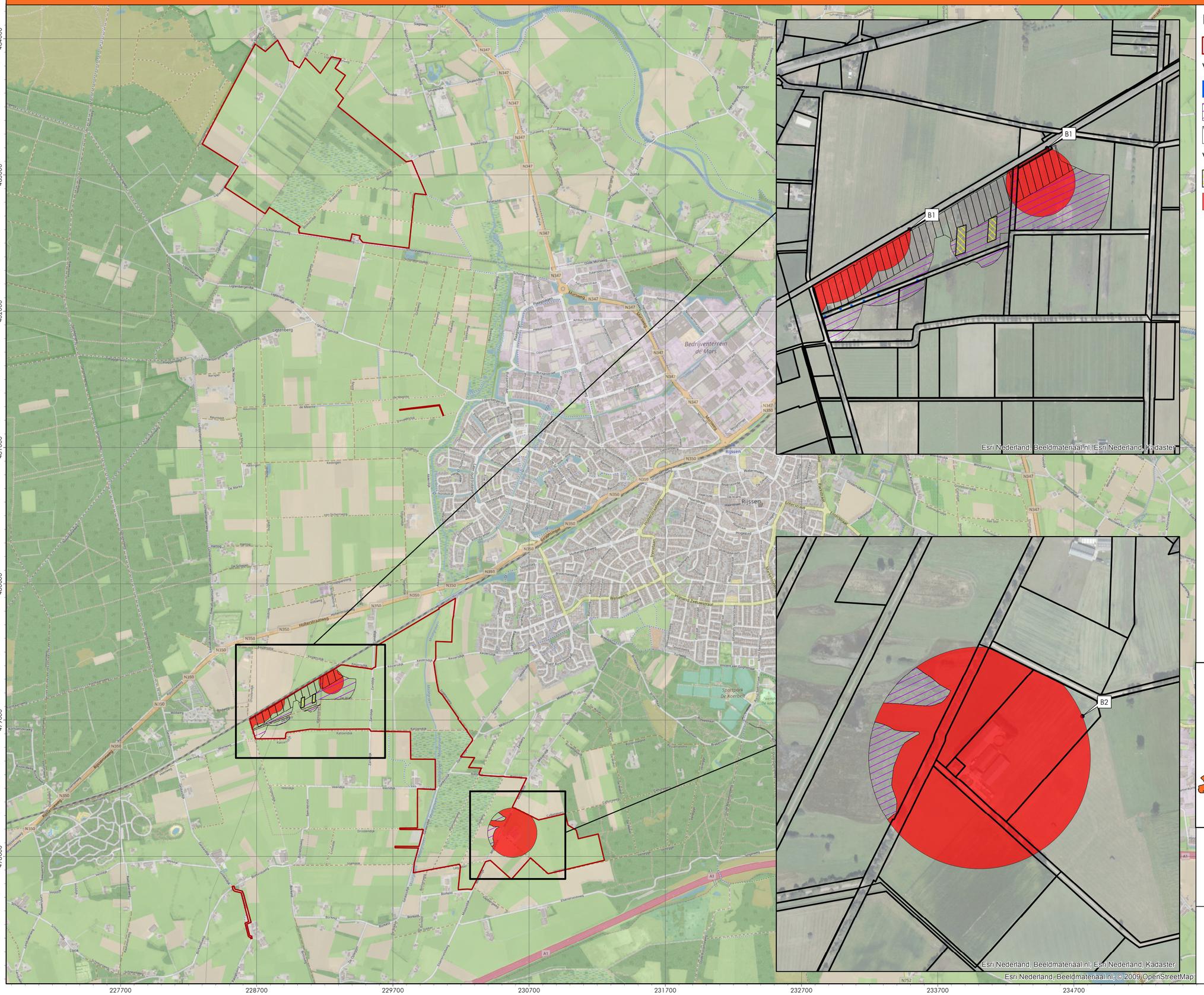
Opdrachtgever:

Staatsbosbeheer
Propaanstraat 9
7463 PN Rijssen

Projectnummer:	1762099
Tekeningnummer:	FK2
Formaat:	A2
Getekend:	Paul Gieben
Datum:	13-10-2017
Voor akkoord:	Menno Abee

6.5 CE-bodembelastingkaart

CE BODEMBELASTINGKAART - LANDINRICHTING RIJSSEN

Legenda

- Onderzoeksgebied

Vrijgave afgegeven na CE onderzoek (AVG 1356011)

- PVO afgegeven, tot 0.80cm -mv
- PVO afgegeven 100lbs en groter tot 4.5 m -mv
- PVO afgegeven 20mm en groter tot 4.5 m -mv

Vrijgave afgeveven na CE onderzoek (Leemans)

- Vrijgave afgeveven na CE onderzoek (Leemans)
- Verdacht gebied afwerpmunitie

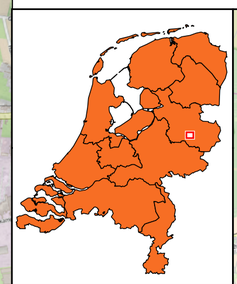
PVO:
"Procesverbaal van oplevering"

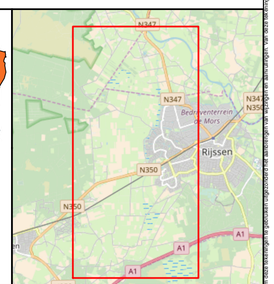
Alleen oorlogshandelingen in of nabij het onderzoeksgebied zijn afgebakend.

Nummers naast de symbolen op de kaart verwijzen naar de feitentabel in het vooronderzoek.

N

0 100 200 400 600 800 1.000 METER

AVG Explosieven Opsporing Nederland
Postbus 160
6590 AD Gennep

CE Bodembelastingkaart
Conventionele Explosieven

Gemeente Rijssen-Holten,
Hellendoorn, Wierden

Landinrichting Rijssen

Opdrachtgever:

Staatsbosbeheer
Propaanstraat 9
7463 PN Rijssen

Projectnummer:	1762099
Tekeningnummer:	BK1
Formaat:	A2
Getekend:	Paul Gieben
Datum:	13-10-2017
Voor akkoord:	Menno Abee

Deze tekening is eigendom van AVG Explosieven Opsporing Nederland. Het is de opdrachtgever van de AVG Explosieven Opsporing Nederland niet toegestaan deze tekening zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van AVG Explosieven Opsporing Nederland te kopiëren, te verveelvoudigen of openbaar te maken. Voor deze tekening is een overeenkomst gesloten met de opdrachtgever. Deze tekening mag niet worden gebruikt voor een ander project dan waarvoor deze is gemaakt, zonder toestemming van AVG Explosieven Opsporing Nederland. ©2017